A. Holm.

Færøernes Fugle.

J. Reinhardt
1861.

Ornithologiske Bidrag

til

Færøernes Fauna,

af

P. Alberg Holm.

Allerede fra min Barndom interesserede Naturen mig, og det var aldeles rimeligt, da jeg blev født paa Færøerne, i vilde og utæmmede Omgivelser, hvis skarpe Charakteer nødvendigviis tidligt maatte gjøre Indtryk. Da denne tidlige Tilbøjelighed ved den Underviisning, jeg under hele min Skolegang nød i Naturhistorie, havde faaet mere Bestemthed, blev det mig en Trang at udvikle og ordne mine Kundskaber deels ved Samlinger og Jagttagelser i Naturen, deels ved at studere videnskabelige Værker saa ofte der gaves Leilighed dertil. Ornithologien fængslede mig mest, og da jeg havde erhvervet mig endeel baade Theori og Praxis i denne Green, greb jeg med en saadan Interesse i levende Erindring den første Lejlighed, der tilbød sig til at rejse til Færøerne, ihvorvel Hovedhensigten var at gjensee mit Fødeland. Aarstiden (Juni og Juli) var imidlertid mindre gunstig til specielle Jagttagelser, foruden at en stor Deel andre Hindringer lagdes i Vejen; som Følge deraf fik jeg ikke fuldført hvad jeg ønskede, og de Mangler, som det Følgende vil vise, have deres Grund deri. Uagtet dette besluttede jeg at meddele velvillige Læsere mine Optegnelser, idet jeg dog bestandig maa erindre om, at her ikke er noget Fuldstændigt og Afsluttet, men at jeg ved fortsat Studium, især hvis endnu ret snart Lejlighed gives mig til at rejse til Færøerne, vil udfylde og rette Manglerne heri. Navnlig svæver jeg med Hensyn paa Larus flavipes, Lestris parasitica, Bestemmelsen af Uria og Forholdet med de saakaldte „gjeltluglar" endnu i nogen Uvished. Jeg har i disse Blade afhandlet Færøernes Fugle, men jeg vil ogsaa forsøge senere at bearbejde Andet af den færøske Fauna, saafremt dette kan skee; thi disse Øers Natur er saa lidt behandlet, at jeg troede muligviis herved at bidrage noget af Interesse. At jeg ikke har beskrevet de enkelte Fugle ligger i, at jeg vilde undgaae Gjentagelser,

naar disse Dyr forud vare udførlig behandlede; og jeg har naturligviis i saa Henseende henviist til de Bøger, som specielt angaae Færøerne, altsaa: Landts Forsøg til en Beskrivelse over Færøerne, Kjøbenhavn 1800, og Graba: Tagebuch geführt auf einer Reise nach Färö im Jahre 1828, Hamburg 1830. Foruden disse har jeg især jævnført Faber: Ueber das Leben der hochnordischen Vögel og Prodromus der isländischen Ornithologie; Nilssons Skandinavisk favna; Temminck: Manuel d'ornithologie osv. — Jeg overleverer altsaa disse Jagttagelser til kyndige Læseres Dom med den Overbeviisning, at de ville tage Hensyn til det Standpunkt, hvorpaa jeg har erklæret mig at staae.

Kjøbenhavn, i April 1847.

Naar man efter at have passeret Hetland kommer ud i Atlanter-Havet, vise sig allerede mange Forbud for den færøske Fuglefavna, højnordiske og fuldkommen oceaniske Former, som man aldrig træffer i Nordsøen om Sommeren. Skarer af Larus tridactylus findes overalt i Havet; de opholde sig der skareviis og svømme omkring, helst i Kjølvandet af Skibet, hvor de under idelig Skrigen snart flagre omkring, snart sætte sig og pille Södyr op af Bølgerne; jeg prøvede paa at fiske dem paa Krog, men det vilde ikke lykkes, ligesaalidt som med Procellaria glacialis, thi de slugte ikke Agnet, men pillede det af. Som Følge heraf er jeg ikke istand til at bestemme, i hvilken Alder disse Fugle vare, men alle de, som jeg fik Lejlighed til at see nær ved Skibet, vare Unger; da en Grind viste sig i Horizonten, fløj alle Fuglene derhen. At Thalassidroma pelagica, naar den søger Skibets Læside, bebuder Storm, er ganske sikkert og fuldkommen naturligt, da den paa denne Maade vil søge Ly mod Vinden.

Naar man fra Havet kommer Landet nærmere, saa vise sig naturligviis en Mængde tilfældige Flygtninge fra Land, hvilke

vi ville omtale paa deres Sted, thi disse høre ikke Havet til paa denne Aarstid. Jeg vil nu tillade mig at føre Læseren med mig en Midsommersdag ud paa en almindelig færøsk Fjord ɔ: hvor der ej er Fuglefjeld, helst, naar Søen er bedækket af Taage og Vejret stille, thi under saadanne Omstændigheder ville de fleste Fugle være samlede og paa Grund af Taagen saa tamme, at man let kan observere dem. Sidder jeg nu rolig i en Baad og fisker, vil Sterna arctica strax flyve ind i Baaden saa troskyldigt, at jeg har seet den blive fanget ved at slynge en Medesnor omkring den; ligeledes kommer Larus tridactylus tæt over og ved Siden af Baaden. Har L. tridactylus (Rita) viist sig og faaet et Stykke Fisk eller Spæk, saa hører man et Øjeblik efter et skingrende J—joh!, og Lestris parasitica (Tjovi) skyder som en Piil efter Riten, som giver sig ynkeligt, og nu gjenlyder hele Fjorden af den muntreste Musik, skjønt den unægtelig er lidt skjærende og uharmonisk; har Tjoven faaet piint Foden fra Riten, saa er der Fred, indtil den samme Scene gjentages, idet Lestris catarrhactes undertiden tager Tjovens partes, hvilket dog er sjældnere, da han hellere selv tager det udkastede Spæk. Ved Siden af Baaden svømmer som trofast Ledsager Uria grylle, der dykker hvert Øjeblik, men kommer strax op igjen, svømmer nu lystig omkring, idet den piber og nikker med Hovedet. Noget længere henne i Taagen høre vi et idéligt aah—orr—rrrr: dette er en Flok Mormon arcticus, der har slaaet sig sammen med Uria Troile for at glæde sig i det klare Hav; iblandt de sidste finder jeg baade Långnefia, Stuttnefia og Hvíngvía, ligesom man vil finde Uria grylle baade ung og gammel paa en saadan Fjord, som altid er omgiven af Klipper, hvorfra de ynglende Fugle gjøre Udflugter efter Føde, helst naar det er taaget.

Af Puffinus arcticus vil man see store Flokke, men de ere meget skye og flyve op paa meget langt Hold: naar de

flyve op, hælde de altid til den ene Side, saaat ofte hele Flokken flyver skjævt. Af Fuligula mollissima vil man see nogle, ikke mange, da de sjælden opholde sig ude paa Fjorden, men langs med Landet imellem Skjærene og de store Stene, eller ude paa Havet. Larus fuscus flyver over Vandet for at søge Føde, medens dens Rede er oppe paa en Fjeldslette i Nærheden. En enkelt L. marinus kan man ogsaa høre langt borte, men denne Fugl er temmelig indskrænket i Antallet paa Færøerne, medens de andre Maager, som findes der, ere i uhyre Masser; L. argentatus vil man ogsaa blive vaer ude paa Fjorden, dog heller ikke den i stor Mængde. Roe vi noget længere ind imod Landet og bevæge os langs med Strandbredden, saa vise sig her endeel Forskjelligheder fra det, vi saae paa Fjorden; Kysten er enten meget steil, idet Klippen foroven er grøn og temmelig jevn, men nu pludselig afhugges og danner en høi, aldeles glat og steil Væg mod Fjorden eller Havet; eller der viser sig en anden Kystform, naar nemlig Fjeldsletten ikke brat ophører og afskjæres, men sænker sig i større eller mindre Skraaning mod Søen; paa den første Kystform er ofte og fordetmeste ingen Skjær eller store Stene, men kun Hyller og store Affatser, dannede af Fjeldet, medens den skraae Kyst ikke bliver jævn og flad mod Søen, men befranses af en Masse store Stene og Skjær, der danne en Bord omkring Landet (dette mest mod Fjordene, ei saa ofte mod Havet).

Efter denne forskjellige Form af Kysten rette ogsaa Fuglene sig, saa at ganske andre Former findes ved steil Strand end imellem Skjær og Stene. Begive vi os altsaa fra Fjorden hen til Landet, hvor det er skraat aftagende, saa ville vi finde en stor Mængde Uria grylle, der bygger blandt Hellerne, Anthus rupestris løber hurtigt hen mellem de store Stene, eller den hæver sig kvidbrende op i Luften, hvorfra den atter daler ned og søger Toppen af et Skjær med et ofte gjentaget pist,

pist; findes der Holme ved Stranden, vil man ofte træffe Fuligula mollissima byggende; Sterna arctica har ogsaa ofte sin Rede paa saadanne Holme, hvilke dog maae være høje, hvorimod Æderfuglen holder mere af lave Holme; saaledes boer en stor Koloni af Sterna (flere hundrede Par) paa Hojviks-Holmen, som er meget høj, hvorimod Kjirkjibö Holmen, hvor Fulig. mollissima har Rede i stor Masse, er meget lav. En sjælden Gang kan man træffe Strepsilas collaris, skjønt jeg ikke har været saa heldig. — Er Kysten steil mod Havet, saa at der dannes lige Klippevægge, vil man næsten allevegne træffe endeel Uria Troile og Alca torda, som have Reder paa Hylderne i Fjeldvæggen, ved Siden af hinanden; under disse sidde nogle Rækker Larus tridactylus paa deres Reder, med det snehvide Bryst vendt mod Søen, hvilket seer dejligt ud: dog ere her endnu ikke saa store Masser samlede som ved de egentlige Fuglefjelde, men smaa Fuglefjelde findes overalt hvor Kysten er brat. Under det egentlige Fjeld, paa de Klipper, der rage noget frem, sidde begge Phalacrocorax-Arter, hyppigst cristatus, ofte meget højt oppe; de sidde oprejste og strække deres lange Halse, idet de viste med Vingen; kommer man dem nær, saa styrte de sig hovedkulds i Havet, hvor de svømme med hele Kroppen under Vandet. Ogsaa Larus argentatus vil man finde ynglende i disse stejle Vægge, temmelig højt oppe, paa Afsatser, paa hvilke der voxer Græs. Stige vi iland ved et Bøjgdelag og begive os ud paa den dyrkede Mark, som altid omgiver Husene, da ville vi vel ikke finde det Liv af Fugle som i Danmark en Sommerdag, men vi ville dog træffe adskillige Fugle, som i Forening med de uendelig grønne Marker give Scenen et venligt og hjemligt, om end ikke smilende, Udseende. Vi see da strax i Gjerderne ved Husene, ja i gamle Skorstene en Troglodytes punctatus have sin Rede og ved sit lystige Væsen og sin dejlige Sang opmuntre sine Om-

givelser; paa alle de store Stene, som altid findes i det dyrkede Land, og ligeledes i Gjærderne opholder Saxicola oenanthe sig meget hyppigt og lader sin ejendommelige, knarrende Sang høre den største Deel af Natten. Paa selve Marken er Anthus pratensis almindelig og træder altsaa istedetfor Sanglærken her, endskjønt sikkert ogsaa denne bygger paa Sandø og Sudero, da jeg ofte derfra har faaet den om Midsommer; i Renderne mellem de dyrkede Stykker (tejar) støder man ofte paa en Scolopax gallinago og Crex pratensis, ligesom ogsaa Corvus corax og cornix tilligemed Columba livia af og til besøge Markerne. Nogle Steder (f. Ex. paa Fuglø) bygger Thalassidroma pelagica i Huusgjærderne (d. v. s. de Steenvægge, som i nogen Afstand omgive det egentlige Huus, der naturligviis er af Træ); det Samme gjælder om Motacilla alba, der langtfra er almindelig paa Færøerne, om den ellers bygger der. Da alle Bøjgderne ligge tæt ved Søen, saa følger det af sig selv, at de fleste Larus, Lestris &c., jævnlig sees paa dette Standpunkt. Vi begive os nu udenfor Bøen ɔ: det dyrkede Land, og gaae bort i Hägan ɔ: det udyrkede Opland, hvor vi foruden de ogsaa her hyppige Anthus pratensis og Scolopax træffe Hæmatopus ostralegus i stor Mængde, Charadrius apricarius, Numenius phaeopus; af disse opholder Numenius sig mest paa de fugtige Myrer, hvor den sædvanlig har valgt sig en ophøjet Tue til Standqvarteer og derfra lader sin klare fløjtende Stemme tone ud til Forbud paa, at dens Rede er i Nærheden. Charadrius apr. sees helst paa de tørre Lyngheder højere tilfjelds, hvor den med stor Angest løber hurtig omkring under idelig Piben: Hæmatopus ynder mere den saakaldte Hedla, ɔ: den bare Steenslette, hvor kun lidt Græs voxer hist og her i Revnerne af den forvittrede Masse, der desuden afvexler med Stykker, der bestaae af Sand: et lille Fjeldvand (tjödn) plejer at være i Nærheden.

I Dalene og paa de græsrigere Fjeldsletter vil man finde Anas boschas og Mergus serrator, skjønt saavel disse som de øvrige „Ænder" ere sjeldne som ynglende Fugle, hvorimod de som forbigaaende ere meget almindelige. Gaae vi fra en lavere Fjeldslette til en højere eller fra en højere til en lavere, da maa dette fordetmeste skee ved at passere en saakaldet „Hammar", da de færøske Fjelde have Trappeform; imellem de store Stene i disse Hamre vil man finde Corvus cornix hyppigt ynglende, ligeledes den lille Falco lithofalco, der endog ofte jager efter Kragerne, naar disse ikke flokke sig til Forsvar. Fremdeles vil man paa Overfladen af en saadan Affats, der er bedækket med lidt Græs, hyppigt træffe større eller mindre Kolonier af Sterna arctica ynglende. Findes der dybe Kløfter (gjegv) i Fjeldet paa den Side, der vender ind ad Landet til, plejer Ravnen at have sin Rede paa et saadant Sted, Klippeduen i de mørke Kløfter, der vende mod Havet. Saavel paa de mosede Fjeldsletter, der omgive Bjergsøerne, som paa Myrerne, der ligge paa begge Sider af Elvene i Dalene (bottnar), ere begge Lestris-Arterne meget hyppige, oftest i store Kolonier, der bygge i Fællesskab; Larus flavipes bygger ligeledes i stor Mængde paa Fjeldene, men paa tørrere og mere stenige Steder end Lestris, helst paa Overfladen af en bred Hammer, hvor der er frit til Søen, ikke i Dale eller afsides paa Fjeldene. Ved Bredden af alle større Fjeldvande har Lommen (Colymb. rufogularis) sin Rede, tæt ude i Kanten af Grønsværet; paa de højeste, sandige Strækninger bygger endelig Charadrius hiaticula og Tringa maritima, ingen af dem i stort Antal, ligesaalidt som jeg om Sommeren har seet Emberiza nivalis paa Færøerne. Endnu finder man i alle Fjorde om Sommeren Colymb. glacialis, endskjønt man ikke hidtil har fundet dens Rede der paa Øerne, hvorfor ogsaa mange Sagn om dens Ynglemaade ere i Omløb.

Jeg har nu forsøgt i Korthed at skildre de vigtigste Punkter i den færøske Fuglefauna, idet vi fra Havet og Fjordene gjennem det dyrkede Land have begivet os op paa Fjeldene, og det vil nu vise sig, at Færoerne i ornithologisk Henseende have et ejendommeligt Præg baade med Hensyn til de Arter af Fugle, som findes der, og disses Maade at leve paa. Landets Beliggenhed midt i Havet og ubetydelige Fladeindhold udelukker mange Former, som ellers findes under samme Brede, ja langt højere mod Nord; dets totale Mangel paa Skov bevirker en stor Fattigdom paa Rov- og Spurvefugle, fuldkommen Udelukkelse af Hønsefugle, og Dalenes og Sletternes ringe Udstrækning berøver det en stor Deel Vadere og Svømmere, som ellers vilde findes der. Men paa den anden Side samles en stor Mængde ejendommelige, især oceaniske Former omkring disse Øer, just af de samme Grunde, som bevirkede den forrige Mangel, nemlig Landets adsplittede Dele, de ubetydelige Sletter og Fjeldenes ejendommelige Form. Færøernes hele klimatiske Forhold, som naturligviis hænger nøje sammen med Beliggenheden og Beskaffenheden af dette Land, yttrer ogsaa stor Indflydelse paa den ornithologiske Charakteer, men især paa Fuglenes Levemaade, thi om end de samme Arter findes der som f. Ex. hos os, saa vise de dog flere Forskjelligheder med Hensyn paa Byggested, Levemaade, Vandring, fra de samme Fugles i Danmark. Den Fauna, hvormed Færøernes rimeligst kunde sammenlignes, maatte vel være Islands og navnlig de Øers, der ligge omkring dette Land, da dettes store Fladeindhold, vidtløftige Hedestrækninger, Smaaskov og store Søer bevirke betydelig Forskjel, hvortil kommer, at Temperatur-Forskjellen mellem Aarstiderne er langt skarpere paa Island end paa Færøerne. Norge er i saa mange Henseender væsentligt forskjelligt, at Sammenligningen dermed vilde være uden naturlig Nødvendighed, undtagen muligviis Øerne, der ligge langs Landet.

See vi altsaa paa Islands Fuglefauna, da ville vi finde mange Fugle der, som mangle paa Færøerne og omvendt, ihvorvel det Første er overvejende. Af Falkene, hvoraf Island har albicilla, islandicus, lithofalco som almindelig ynglende, besidde Færøerne kun den sidste; af Ugler har hverken Island eller Færøerne nogen som ynglende; af Ravne har Færø ligesom Island corax som ynglende, men hertil føjes cornix som meget almindelig og den ganske særegne plettede corax tilligemed Pyrrhocorax, som vel ikke bygger der, men dog er en temmelig hyppig Gjæst. Af Hønsefuglene har Island Rypen, som aldrig sees paa Færøerne, hvorimod Vilddue mangler Island. Fringilla islandica er ejendommelig for denne Ø og bygger der tilligemed Fr. linaria, medens ingen fringilla bygger paa Færøerne; af Emberiza have Færøerne kun nivalis, og det er usikkert, om den bygger der; paa Island bygger Turd. iliacus, ikke paa Færøerne, hvor derimod Sturnus findes, ligeledes Motac. alba; Saxic. œnanthe er fælles tilligemed Trogl. punctatus, Anthus pratensis og rupestris. Limosa melanura bygger ikke paa Færøerne, ligesaalidt som Totanus calidris, Tringa islandica og Phalaropus hyperboreus, og Phal. platyrrhyncos sees der ikke. Urierne ere fælles undtagen Uria alle, som ikke bygger paa Færøerne; af Puffinus-Slægten har Island baade major og anglorum paa de udenfor liggende Øer, Færøerne blot den sidste; Colymbus glacialis bygger vel ikke paa Færøerne ligesaalidt som nogen Podiceps, som ere almindelige paa Island. Af Slægten Anas har Island en Mængde som ynglende, Færøerne sikkert ikke flere end A. boschas og mollissima; Anser og Cygnus yngle kun i Island, men Sula er almindeligere paa Færøerne og bygger kun paa Smaaøer syd om Island, og af Larus mangler Island flavipes, argentatus og capistratus, Færøerne leucopterus og glaucus, Lestris catarrhactes er langt hyppigere paa Færøerne, men po-

marina mangler; derimod er Thalassidroma særegen for Færøerne.

Resultatet af denne Sammenligning bliver, at Island ved flere Former betegner sig som bestemt boreal i ornithologisk Henseende, medens Færøerne deels slutte sig hertil, deels til den sydligere Zone, deels staae aldeles ene. Ved Fuglene: Falco islandicus, Emberiza nivalis som ynglende, ved Phalaropus platyrrhyncos, Uria alle, Colymbus glacialis, Tetrao islandorum, Anas histrionica, Lestris pomarina, bestemmer Island sig som borealt; Larus glaucus som herskende Maage (thi L. tridactylus antager Ternecharakteer) og Procellaria glacialis som charakteristisk Stormfugl slutter denne Ø sig til Grønland, Spitsbergen og det nordlige Norge, altsaa til den arktiske Sphære. Det Samme beviser Mangelen af Corvus cornix, Sturnus, Larus flavipes o. fl. Arter, som Færøerne eje. Fremdeles bliver Islands Favna mere en Fastlandsfavna ved Tetrao isl., Fringilla linaria, Turdus iliacus, Podiceps-Arterne, Mergus, den store Mængde Anas, de ynglende Anser og Cygnus, og Lestris pomarina; ved de smaa Kratskove, især i Fnjóskfidalen, forklares Tilværelsen af Fringilla og Turdus. Som oceanisk Øfavna charakteriserer Island sig med Hensyn paa de udenfor liggende Øer ved Puffinus-Arterne, Lestris catarrhactes og Sula alba; som boreal Kystfavna ved alle Bjergfuglene: Uria, Mormon, Alca, Phalacrocorax, Larus tridactylus og Procellaria glacialis.

Vi saae, at Island ved flere Fugle forbandt sig med den boreale Zone, ved nogle antog Fastlandets Farve, medens dog dets Charakteer som oceanisk Ø- og Kystfavna var overvejende: vi ville nu see, hvorvidt Færøerne kunne siges at dele disse Egenskaber. Af de Arter, hvorved Island nærmede sig den arktiske Charakteer, har Færøerne ikke een eneste som ynglende Fugl; istedetfor Larus glaucus bliver Lar. argentatus her-

ſkende, Lar. tridactylus fælles, men den er kun ejendommelig for hele Oceanets Kyst indtil ned i Skotland; iſtedetfor Proc. glacialis træder Thalassidr. pelagica ſom characteriſtiſk. I denne Henſeende ere altſaa Færøerne væſentlig forſkjellige fra Island, og vi maae forlade det højnordiſke Standpunkt og ſtige et Trin ſydligere. De Fugle, ſom nærmede Island til Faſtlandet, mangle alle paa Færøerne, ſaa at vi ogſaa her maae løsrive os. Derimod har Island Egenſkaben af oceaniſk Øfavna og den boreale Kyſtfarve tilfælles med Færøerne; thi alle de Dyr, ſom udmærkede Island ſom ſaadan, yngle ogſaa paa Færøerne: dog er denne Charakteer langt ſkarpere paa Færøerne. Saaledes er Puffinus angl. ſjælden paa Island og findes kun paa Heimaey ſyd om Landet, hvorved altſaa igrunden ingen Undtagelſe ſkeer, da den ei findes paa Faſtlandet (Ueb. das Leb. d. h. N. I. S. 10), medens den findes i ſtor Mængde overalt paa Færøerne (cfr. üb. d. L. I. S. 15); det Samme er Tilfældet med Sula alba og Lestris catarrhactes, ſom kun bygge paa enkelte Steder paa Island (Ueb. d. L. I 44 sqq.), overalt paa Færøerne, undtagen Sula. Færøerne ſlutte ſig ſaaledes til Island og de øvrige Polarlande i ornithologiſk Henſeende ved den fælles Charakteer af Kyſtfavna, men adſkille ſig derfra ved den fremtrædende oceaniſke Kolorit, og ſlutte ſig til den ſydligere Zone ved Tilværelſen af mange Fugle, ſom tilhøre denne ſydligere til Forſkjel fra den mere boreale tilgrændſende, f. Ex. Sturnus vulgaris, Larus argentatus, L. flavipes o. fl.

Hvad Stemningen i det ornithologiſke Liv paa Færøerne angaaer, da har det tiltalt mig ſom overvejende melancholſk, ihvorvel et betydeligt phlegmatiſk Element og et ubetydeligere ſangvinſk bragte Schatteringer ind i denne Grundtone: det choleriſke Moment er meget tilbagetrængt. Paa Havet vil Hovedindtrykket være phlegmatiſk, thi alle Uria, Alca, Mormon, Puffinus, Sula og Phalacrocorax ere yderſt ligegyldige, endog mod

Tabet af deres Yngel, naar blot ikke deres individuelle Velvære trues med Fare: paa dette Standpunkt træder det Melancholske frem i Larus-Arterne og de faa Anas, navnlig mollissima, da disse ivrig forsvare deres Afkom og i det Hele vise en livligere Adfærd end de førstnævnte. Paa det dyrkede Land repræsentere de faa Sangfugle det sangvinske Moment, men dog med melancholsk Nuance, thi Saxicola's hele skye og affondrede Levemaade, Anthus rupestris', Stærens og Gjærdesmuttens hele Væsen er forskjelligt fra vore livsglade Sangfugles hensynsløse Lystighed. Paa Fjeldene er Alt melancholsk: Bekkasinens Brummen, Spovens dejlige Fløjten fra Tuerne, Brokfuglens ængstelige Piben blandt Lyngen, Strandskadens klare Stemme, Tyvmaagernes (Lestris) jamrende, sønderknuste Adfærd ved deres Reder kaste et drømmende, melancholsk Skjær over den i og for sig hemmelighedsfulde Stilhed, som de ene belive. I Luften flyver Colymbus rufogularis højt og spaaer ved sin forunderlige Stemme snart (turkaträ) Tørke, snart (warwick) vaadt Vejr (saaledes mene Færingerne, der ved de anførte Stavelser udtrykke dens Stemme). Vel besidde Larus flavipes, Sterna, Lestris og Corvus corax og cornix en stor Deel af det choleriske Temperament, men dette træder ikke saa reent frem hos disse som hos de egentlige Rovfugle, hvis eneste Repræsentant paa Færøerne er Falco lithofalco; thi Ravnens dybe, velklingende Basstemme, Maagernes hæse „gau, gau" langt borte i Taagen medføre bestandig en Anelse, der charakteriserer hele Tonen i det færøske Fugleliv som melancholsk, om end ligesaa lidt her som noget andetsteds Temperamentet er reent og ublandet.

Jeg har altsaa nu forsøgt at skildre Totalcharakteren af Fuglefaunaen paa Færøerne saaledes som den har stillet sig for mit Øje, og kun fra dette Standpunkt vil Læseren kunne bedømme disse Linier, thi fra et objektivt Synspunkt kan jeg

vel have seet feil, ihvorvel jeg mener at have et Blik paa Naturen, idetmindste i denne Sphære. I det Følgende vil en kort Angivelse af de færøske Fugle anføres, hvorved jeg tildeels vil begrunde min her udtalte Anskuelse, endskjønt her det subjektive Hensyn naturligviis mere træder i Skygge, da der mere er Tale om et Referat af Facta end en Anskuelse og bestemt Opfattelse af disse.

Falco lithofalco. Gmel.

Dsk. Steenfalk. Fær. Smiril.

Dette er den eneste Falkeart, som bygger paa Færøerne; dog er den ikke hyppig, men kun enkelte Par ere bosatte paa Fjeldskrænter, der ligge langt fra Husene. Saaledes bygger et Par i den bratte Skraaning, der gaaer ned til Kirkibø, et Par paa Affaldet af Odnadals-Tind mod Kollefjordsdalen (begge paa Strømø) o. s. v. Den nærer sig af Smaafugle, navnlig er Stæren meget udsat for dens Forfølgelse (Landt S. 244. Graba S. 218). Dog saae jeg den ogsaa jage efter Krager, indtil disse samlede joge den bort.

Corvus corax. Linné.

Dsk. Ravn. Fær. Ravnur, Gorpur.

(Graba S. 34 etc. Landt S. 244).

Findes almindelig overalt, om Sommeren paa Fjeldene, hvor den bygger i utilgjængelige Kløfter og Huler; om Vinteren kommer den til Husene, hvor den ofte foruroliger Fjedercreaturet. Heller ikke smaa Lam ere frie for dens Angreb, naar den om Vaar og Høst er udhungret. Naar Ravnen kommer

til andre Fugles Byggeplads (især Hæmatopus og Sterna), bliver den eenstemmig forfulgt og maa forføje sig bort; Kampen med Lunden (Landt S. 245) har jeg aldrig hørt omtale.

Corvus corax. var. leucophæa.

(C. leucophæus. Vieillot. C. borealis albus. Brisson. C. varius. Brünn). Fær. Kvítravnur.

(Landt S. 244. Graba S. 51, 60 o. f. v.)

Denne Varietet, der, saavidt jeg veed, ikke findes andre Steder end paa Færøerne, er langtfra ikke saa hyppig nu som før, thi deels skydes den ofte for at sendes til Danmark, deels forfølges den af Krager og andre Fugle, saasnart den viser sig. Under mit 2 Maaneders Ophold i Landet lykkedes det mig kun at see to, den ene mellem Kvívík og Vestmannaharn, den anden ved Bøjgdelaget Lejnum, begge paa Nord-Strømø: de vare yderst sky, og det var umuligt at anbringe Skud paa dem. Hvidravnen er, saavidt jeg kan see, ingen særegen Art, men en constant Varietet, som formodentlig er fremkommen ved Færøernes særegne klimatiske Forhold. Den ene af dem, jeg saae, havde smudsig hvidt Hoved, Hals og Vinger, den øvrige Dragt var sort, (saaledes viste den sig for mig paa temmelig lang Afstand); ellers er den almindelige Tegning paa de Exemplarer, jeg selv har erholdt eller seet i Museerne, sort med hvidt Hoved, Strube, en Plet paa Bugen og nogle Sving- og Styrefjedre, Næbbet blaasort, ofte med hvide Straaler, Fødderne lysere end hos den almindelige Ravn, Saalen hvid. Den parrer sig med den sorte og frembringer med den snart blot sorte, snart baade sorte og hvide Unger, ligesom to sorte kunne have spraglede Unger; som Exempel herpaa kan jeg, foruden det Par, Graba

anfører fra Sandø, nævne et Par, der bygge i en høj Kløft paa den vestlige Side af Indsøen Lejnnavattn paa Nord-Strømø.

Corvus cornix. Linné.

Dſk. Krage. Fær. Kråka.

(Landt S. 246. Graba S. 34 ffl.).

Kragen er ligesaa almindelig paa Færøerne som hos os; den bygger i Fjeldkløfter, hvor den lægger 4-5 Æg, som ruges omtrent i 3 Uger: dens Levemaade er ikke forskjellig fra den almindeliges med Undtagelse af det curiøse Phænomen med Kragethinget, som Landt omtaler S. 246. Ingen Varietet har jeg seet derfra Landet.

Sturnus vulgaris. Lin.

Dſk. Stær. Fær. Stäri.

(Landt S. 270. Graba S. 49).

Om Sommeren opholder Stæren sig parviis mellem Fjeldene, hvor den bygger i snævre Klippereevner (analogt med dens trange Bolig hos os i hule Træer), men naar Ungerne i Slutningen af Juni og først i Juli ere flyvfærdige, samles de efterhaanden paa Indmarken, hvor de senere hen og hele Vinteren findes i store Flokke (jvnf. Faber üb. d. L. S. 18). Dens Levemaade er, naar vi istedenfor Skov substituere Klipper og store Stene, fuldkommen lig med vor Stærs, som jo desuden ved hyppig at bygge under Tage viser, at den hører for en Deel til Klippenaturen.

Emberiza nivalis. Lin.

Dsk. Sneespurv. Fær. Snjófuglur.

(Landt S. 271. Graba S. 218).

Om Vinteren findes denne Fugl i stor Mængde omkring Husene, men om Sommeren opholder den sig paa de højeste Fjelde og forplanter sig; paa denne Aarstid er den sjælden og kun i enkelte Par, hvis den overhovedet yngler der paa Øerne, thi jeg har hverken selv seet den eller faaet Exemplarer derfra i Sommerdragt. Graba fandt ikke dens Rede (jvf. l. c.); Svabo (Ny kgl. Samling Nr. 1950 paa det kgl. Bibliothek) anfører den som sjælden Standfugl.

Anthus rupestris. Nilsson.

Dsk. Skjærpiber. Fær. Grátítlingur.

(Landt S. 271, Fringilla — ? Graba S. 56).

Overalt ved de færøske Kyster, hvor der er Skjær og store Steenblokke, seer og hører man denne lille Fugl; den opholder sig mest paa de yderste Skjær, hvor Brændingen bruser og beskyller Stenene. Fra Toppen af en Steen svinger den sig syngende i Vejret og daler ned igjen, idet den fuldender sin Sang, naar den sætter sig. Den lever af Insekter, der opholde sig i Sprækkerne paa Stenene, og opsøger ligeledes Annelider og andre smaa Sødyr ved Havet. Reden, der er sammensat af Græs, Mos og Uld, lægger den i Huller mellem Stenene; Æggene (4-5) ere bestrøede med utallige graae Prikker, der næsten løbe sammen i Eet, og ligne meget Lærkeæg; de ere større og mere graae end de af A. pratensis (jvf. Skand. fauna. foglar I. 261). Den er Standfugl, idetmindste med en stor Mængde Individer.

Anthus pratensis. Bechst.

Dsk. Engpiber. Fær. Grâtítlingur.

(Graba S. 67).

Denne Anthus er ligesaa almindelig paa Færøerne som forrige, men den opholder sig paa det dyrkede Land eller paa de grønne Strækninger i de lavere Fjeldlier, og den udgjør med Saxic. œnanthe, enkelte Motacilla alba og Troglodytes de eneste Sangfugle, der paa de fleste Steder oplive den færøske „Bö" om Sommeren. Sin Rede anlægger den i Græsset i Læ af en Tue eller Steen; Æggene ere stærkt brunplettede, kortere end de forrige.

Motacilla alba. Lin.

Dsk. Blaa Erle. Fær. Erla kongsdóttir.

(Landt S. 272. Graba S. 99).

Naar de kongelige Handelsskibe komme til Landet, plejer denne Fugl at følge med (sædvanlig ved Korsmesse-Tid), men den forsvinder paa de fleste Steder snart igjen, medens den paa andre Steder siges at bygge (jeg har ikke erfaret dette), lægge 4-5 Æg og udruge dem i 3 Uger (Svabo). Jeg saae den ikke deroppe og har intet Exemplar faaet derfra. Dette er imidlertid Færingernes Erla kongsdóttir og ikke, som Graba mener, Strepsilas collaris, thi dennes færøske Navn er altid Tjaldurs-grälingur ɔ: formedelst dens røde Been, hvorved den ligner Hæmatopus.

Saxicola œnanthe. Bechst.

Dsk. Steenskvætte, Steenpikker. Fær. Stejnstólpa.

(Landt S. 272. Graba S. 59).

Efter Midten af April og indtil September finder man denne Fugl overalt baade i Sædmarken og oppe blandt Fjel-

dene. Den findes paa alle store Stene og Gjerder, imellem hvilke den bygger sin Rede paa samme Maade som hos os; der findes 4-6 lyseblaae Æg deri.

Troglodytes europæus. Leach.

Dsk. Gjærdesmutte. Fær. Musabróðir.

Denne lille muntre Fugl er almindelig paa Færøerne, især paa Norderøerne, hvor der hverken findes Raatter eller Katte. I Almindelighed lever den om Sommeren og bygger i Udmarken, under en Tue eller Steen; Æggene ere oftest 8 rødprikkede; ikke sjælden yngler den i Husene. Den lever mest af Pupper og Larver, men om Efteraaret og Vinteren æder den ogsaa af Indbyggernes tørrede Lammekjød.
cfr. Cabanis' Journal 1861, n°. 1 p. 14. T. borealis.

Columba livia. Briss.

Dsk. Fjelddue. Fær. Vildduva.

(Landt S. 270. Col. œnas. Graba S. 61).

Fjelddueen er en Standfugl, der bygger paa alle Færøerne; dog bliver den ikke meget bemærket eller ofte skudt, thi den opholder sig i stejle Fjeldsider, og boer i Yngletiden inde i mørke Huler, hvorfra den besøger den dyrkede Mark for at søge Føde. Et af denne Fugls rigeste og interessanteste Byggesteder er en mørk Klippehule paa Vestsiden af Nålsø. Jeg fik 2 Æg fra dens Rede; de ere større end Æggene af Col. œnas, runde og hvide (Længde 1″ 5‴ Brede 1″ 2‴). Det kongelige Museum ejer et Exemplar, der mangler de sorte Baand over Vingerne, hvilket er omtalt af Etatsraad Reinhardt i Tidsskrift for Naturvidenskaberne.

Grabas Beskrivelse af denne Fugl (S. 62) passer ikke paa en fuldt udfarvet, thi naar der gjøres den Bemærkning: „der Mantel ist so stark schwarz gefleckt, daß man schwarz für

die Grundfarbe halten möchte", og senere „der ganze übrige Theil des Flügels ist schwarz und blau gescheckt", saa sees, at det beskrevne Exemplar ikke har været gammelt, da i saa Fald hele Kappen (Ryggen og Vingerne) er blaa med Undtagelse af de 2 sorte Baand. Den anden af Gr. beskrevne er endnu yngre.

Charadrius apricarius. Linn.

Dsk. Brokfugl, Hjejle. Fær. Legv, Lå.

Naar man forlader den dyrkede Mark og gaaer op mellem Fjeldene, træffer man overalt denne Fugl; paa de store Lyngheder bygger den sin Rede ved Korsmesse (først i Maj) og lægger deri 4 pæreformige Æg, olivengrønne med store mørke Pletter. I Juni og den første Halvdeel af Juli træffer man dem mest enkelte siddende paa Lyngen, men jo mere man nærmer sig, desto uroligere bliver Fuglen: den flyver da et lille Stykke, men kommer snart igjen og løber ængstelig henad Lyngen under idelig Piben. I Slutningen af Juli og Begyndelsen af August seer man Unger og Gamle flokkeviis paa Fjeldene, hvorfra de efterhaanden nærme sig Stranden og forlade Landet først i September, endskjønt altid en Deel overvintre (den ankommer d. 19de eller 20de Marts).

Charadrius hiaticula. Linn.

Dsk. Præstekrave. Fær. Svarthálsa (?).

(Landt S. 268. Graba S. 122).

Denne Fugl findes om Sommeren meget enkelt paa Færøerne, men om Vaar og Høst træffes den ofte ved Strandkanten. Den bygger altid øverst paa Fjeldene i Selskab med Tringa maritima (jfr. Skand. fauna foglar. II. 120): saa-

ledes fik jeg den fra det Høieste af Nålsø, mellem Saxin og Kvalvík paa Nord-Strømø o. s. v. Reden var en Huling mellem Sand og Gruus og indeholdt 4 gulgraae Æg med sorte Prikker. Ved Strandkanten fandt jeg den (fra Juni til August) aldrig, og nogle Færinger forvexlede den med Tringa maritima, idet de gave den Navnet Fjadlmurra, fordi den tilligemed denne bygger paa Fjeldene. Graba fandt den ynglende ved Sørvågsvattn, som ligger høit oppe paa Vågø. Forresten er Fuglens Stemme, Levemaade og Dragt ikke forskjellig fra vor; kun er den noget mindre. At Boie fandt den tilfjelds i Norge beviser, at den der har samme Levemaade; i Island yngler den ved Fjeldvande (Faber).

Gallinula crex. Lath.

Dsk. Vagtelkonge. Fær. Äkurskrift.

(Landt S. 268: ortygometra alis rufo-ferrugineis. Graba S. 217).

Det er høist rimeligt, at denne Fugl bygger paa Færøerne, uagtet jeg ikke af egen Erfaring kan bekræfte det, thi deels skriver Svabo, at dens Rede fandtes den 6te August 1781 ved Todnæs paa Sandø, deels har jeg faaet flere Exemplarer derfra Øerne paa de fleste Aarstider, og Graba har skudt den ved Thorshavn om Sommeren; desuden forsikkre Færingerne, at den bygger deroppe.

Rallus aqvaticns. Linn.

Dsk. Vandrixe. Fær. Järðakona.

(Landt S. 266).

Uagtet man er vis paa, at Rixen opholder sig paa Øerne baade Sommer og Vinter, og altsaa forplanter sig der, er det dog en stor Sjeldenhed at faae den, og mange Færinger have

aldrig seet den og kjende den slet ikke. Den lever paa Mosestrækningerne oppe mellem Fjeldene, hvor den løber i Gangene i den løse Jord og er yderst vanskelig at finde. At dens Rede skulde være fundet deroppe veed jeg ikke. Ved Navnet „järða-kona" (Jord-Kone) betegnes dens Ophold i Jordrenderne, ligesom Islændernes Benævnelse „Kèldusvín" betegner det Eiendommelige ved dens Levemaade der.

Scolopax gallinago. Linn.

Dsk. dobbelt Bekkasin, Horsgjøg. Fær. Mýrusnípa.
(Landt S. 266. Graba S. 51 pp.).

I Forening med Char. apr., Numenius og Hæmatopus beboer denne Fugl alle bevoxede Strækninger mellem Fjeldene, saaledes at den tørre Lyng nærmest er anviist Charadrius, de sandige, med nogle Alpeblomster prydede Pletter mellem de store Klippeblokke og ved Indsøernes Kyster Hæmatopus, Mosestrækningerne Scolopax, som dog ogsaa opholder sig i de græsrige Grøfter i den dyrkede „Bö". Dens Levemaade, Stemme og Æg ere aldeles som hos vor. Paa Færøerne er den Standfugl, hvilket strider mod Fabers Jagttagelse med Hensyn til Island (jvf. üb. d. Leben d. h. V. I. 64); uagtet vel nogle drage bort ogsaa fra Færøerne, hvilke da pleje at ankomme sidst i Marts og trække midt i October. Den yngler i Maj.

Numenius phaeopus. Lath.

Dsk. Enkelt Regnspove. Fær. Spegvi. Spóvi.
(Landt S. 366).

Paa Tuerne og de mere græsrige Steder i Udmarken er Spoven meget almindelig; den kommer til Landet sidst i April og drager bort sidst i September, men bliver allerede urolig i Begyndelsen af August, hvilket Færingerne udtrykke

ved Ordsproget: tâí Spegvi sär såtu, so kýlir í knokkinum ɔ: naar Spoven seer Høstak, saa kjøler det i dens Knokler. Den sidder sædvanlig paa en Tue, hvorfra man langt borte kan høre dens velklingende, fløjtende Stemme; kommer man nærmere, gjentages dens t-y-y oftere: endelig flyver den under idelig Fløjten op og sværmer bestandig omkring Jægeren, som da kan slutte, at Reden er i Nærheden. Denne er anlagt af Straa og Mos uden al Konst i Græsset; de 4 Æg ere smukke, spidst pæreformede, olivengrønne med brune Pletter, især ved den tykke Ende, glatte og glindsende; den ruger i 3 Uger.

Hæmatopus ostralegus. Linn.

Dsk. Strandskade. Fær. Tjaldur.

(Landt S. 268).

Den opholder sig meget hyppig overalt paa Fjeldene og bygger sin Rede paa Overfladen af en Hammer, hvor Græs-pletter og Sand afvexle; Reden er nedhulet i Sandjorden, be-staaer af Straa og Mos, og indeholder 3 Æg, gulgraae eller lysegraae i Bunden med sorte Pletter og Streger. Den læg-ger først i Maj og ruger i 3 Uger; Svabo fortæller, at den ofte bygger 2-3 Reder, hvoraf den vælger en. Mod Mennesker og Fugle, som nærme sig Reden, viser den sig meget dristig og forfølger dem med et skingrende, ofte gjentaget klip-klip, som bestandig gjenlyder blandt Fjeldene og ved Strandkanten, hvor Fuglen om Aftenen hyppig drager hen for at tage Natte-qvarteer, og hertil plejer den at vælge de store Stene, idet en heel Mængde staae paa et Been og sove, saafremt de ellers faae Ro for Ternerne, thi disse have ofte den samme Plads, og da baade disse og Strandskaden ere yderst snaksomme, saa varer det fordetmeste temmelig længe, inden de komme til Hvile. Annelider og Molusker udgjøre dens Næring. Den kommer til

Landet d. 12te Marts (Gregersmesse) og den siges først at komme tilsyne i Halen (den lave Deel) af Hestø, V. for Strømø; i September trækker den bort, midt i Juni fandt jeg voxne Unger. Ved Thorshavn fik jeg et gammelt Exemplar med buet, knivdannet Næb.

Tringa maritima. Brünn.

Dsk. (Norsk) Fjæremuus. Fær. Fjadlmurra (Sommer). Grágrálingur (Vinter).

(Landt S. 267, Tr. fusca; striata (?). Graba S. 125 pp.).

Færøerne ligge for sydligt til at denne Fugl skulde bygge der i Mængde, og Fjeldene ere sikkert ogsaa for lave; men om Efteraar og Foraar findes den i stort Antal ved Stranden, og hele Vinteren er den meget ivrig beskjæftiget med at opsøge de Sødyr, der komme tilsyne, naar Fjæren skyller Vandet ned af Stenene. Paa de højeste Fjeldrygge (f. Ex. mellem Saxin og Kvalvik paa Nord-Strømø) skal den bygge sin Rede, som jeg imidlertid ikke var saa heldig at finde; og Færingerne vidste aldeles ikke at give mig nogen Underretning derom. Den 26de Juli 1844 erholdt jeg et Exemplar i Vinterdragt. Reden lægger den uden al Konst tilfjelds: den indeholder 4 Æg, som ere af samme Form som hos Numenius, gulgraae med mørkebrune Pletter, der ere større ved den tykke Ende. Disse Æg erholdt jeg i dette Efteraar.

Tringa alpina. Linn.

Dsk. Ryle. Fær. Grälingur.

(Landt S. 266, hvor det færøske Navn hører til Strepsilas. Graba S. 67 pp.).

Rylen opholder sig, ligesom forrige, om Foraaret og Efteraaret ved Strandkanterne, men dog aldrig i saa store Skarer

som ved de danske Kyster. Om Sommeren saae jeg enkelte Par tilfjelds paa Heder og Sandsletter, hvor de altsaa bygge Rede; den er i Intet forskjellig fra den danske Ryle.

Strepsilas collaris. Temm.

Dsk. Polsk Vibe. Fær. Tjaldursgrälingur.

(Graba S. 99).

Jeg har ikke selv seet denne Fugl paa Færøerne, og uagtet jeg har faaet flere Exemplarer derfra, har jeg ikke erholdt et eneste i udfarvet Sommerdragt. Graba skjød (see l. c) den første i Maj ved Kvalvik paa Strømø, og det er vel rimeligt, at den bygger der i Landet, da jo Lokalet passer, hvis ikke mulig Continental-Indholdet af Færøerne var for lille for denne Fugl som for flere, som ellers skulde ventes der.

Sterna arctica. Temm.

Dsk. Hætte-Terne. Fær. Tedna.

(Landt S. 265. St. hirundo).

Overalt paa Færøerne, hvor Kysten ikke er for steil, sværmer denne Terne i Mængde, og man kan næsten betragte den som Erstatning for Svalen, thi dens hele Skabning ligner dennes, og da alle Bøjgderne ligge tæt ved Søen, flyver den ofte inde imellem Husene, og dens muntre Skrig gjenlyder overalt. Den kommer til Landet paa samme Tid som Anas glacialis forlader det (Færingerne sige: Egvedla og Tedna mötast ved Halvarsøka, d. 15de Maj), og drager bort ved Michelsdag. Midt i Juni fandt jeg dens Rede paa en bred Overflade af en Hammer, hvor der byggede en Masse Larus flavipes: Reden er nedhulet i Jorden, fodret med Straa og indeholder 2 Æg, der snart ere brune, snart graae, snart olivengrønne i Bunden

med Prikker og Streger i mangfoldige Variationer. Iblandt en stor Mængde Æg fandt jeg et meget lille, olivengrønt i Bunden med store brune Flammer. Den er aldeles ikke sky, men meget nærgaaende, især ved Fiskerbaadene, og naar man foruroliger dens Rede. Jeg fik ofte rugende Exemplarer med mange hvide Fjedre i Hætten. Den fanger ofte Ammodytes (Nebbasild).

Larus tridactylus. Linn.

Dsk. Tretaaig Maage. Fær. Rita.

(Landt S. 262. Graba S. 36, 49, 61, 95 etc.).

Først naar man har passeret Nordsøen og naaet Hetland, seer man denne Fugl i Skarer paa Søen og i Klipperne paa Landet, der ofte ere aldeles hvide af den; da en Grind viste sig langt borte, fløj de alle derhen. Paa Færøerne findes den overalt, men kun i Masser paa de Øer, hvor der ere Fuglebjerge, til hvis Besætning den hører. Den indtager i Fuglebjergene den nederste Plads, da Phalacrocorax ikke bygger i det egentlige Bjerg; her anlægge de deres Rede, der bestaaer af Jord, Tang og Søgræs, og oftest er fodret med Straa. Heri lægger den midt i Maj 2 Æg, der ere yderst forskjellige, oftest gulgraae med brune Streger, meget tynde og uden Glands. Han og Hun fodre Ungerne af Spiserøret, og de nære sig af Fisk og Mollusker, hvorefter de støde, men de svømme ogsaa ofte i Masse. Den ankommer d. 25de Januar, og drager bort ved Mortensdag: den flejes ɔ: fanges i Næt, ved Hjælp af en fanget Fugl (Låtu rita).

Larus argentatus. Brünn.

Dsk. Graanakke. Fær. Mási. Skúri (Ungen).

(Landt S. 264. L. glaucus. Graba S. 36, 46, 61, 99 etc.).

Findes almindelig overalt baade Sommer og Vinter; den bygger i bratte Fjeldsider, paa Drenge og Skjær (Drenge ɔ: isolerede, fra Fjeldets Masse løsrevne Klipper), ikke ovenpaa selve Fjeldet som L. flavipes og marinus. Reden bestaaer af Jord, Tang, Leer og Straa: deri lægger den i Maj 3 blaaagtige Æg med brune Streger. Den er yderst sky og vanskelig at skyde; boer øverst i Fuglebjergene.

Larus flavipes. Meyer. (L. fuscus. Linn.).

Dsk. Sildemaage. Fær. Likka.

(Landt S. 263. Graba S. 79, 99, 122 pp.).

Temmelig hyppig overalt; den yngler koloniviis paa en bred Overflade af en Hammer, der er bevoxet med noget Græs, og lægger i Maj 3 Æg, hvis Grundfarve gaaer fra mørk olivenfarvet til gulgraat med mørkere Pletter; de ruges i 4 Uger. Jeg fandt af denne Fugl 2 forskjellige Former, hvilke jeg her vil tillade mig at anføre kortelig, medens jeg haaber ved flere Exemplarer senere at kunne give fuldstændigere Oplysning herom. A. er i det Hele taget noget mindre end B., Næbbet svagere, Fodderne lysere, Tarsen betydelig kortere, Ryggens Farve lysere hos A., medens alle Dimensionerne er stærkere hos B. og Farven mørkere; den hvide Plet paa Spidsen af Svingfjedrene større hos A., og disse Pletter fortsættes i aftagende Størrelse hos A., medens jeg hos B. kun fandt dem paa den første eller de første Svingere. Jeg blev for seent opmærksom herpaa, til at jeg skulde kunne bestemt sige, hvorvidt Levemaaden er forskjellig eller ej: kun forekom det mig, at A. fløj mere hoppende og havde et finere Skrig i samme Forhold omtrent

som L. canus og L. argentatus. De byggede sammen, og jeg fik Hanner og Hunner af begge.

Larus marinus. Linn.

Dsk. Havmaage. Fær. Bäkur.

(Landt S. 263. Graba S. 65 pp.).

Denne Maage er temmelig almindelig paa Færøerne, men findes aldrig i Mængde. Den er en Standfugl, der lægger sine 3 Æg i Maj ovenpaa steile Strandkanter, ikke i selve Fuglebjergene. Dens Dimensioner ere større og dens Farve mørkere end hos den, vi have her i Danmark. Ungen spises af Færingerne, indtil den faaer „Blodbraaben“.

Lestris parasitica. Boie.

Dsk. Tyvmaage. Fær. Tjegvi, Tjói.

(Landt S. 263, Larus par. Graba S. 98, 164, 189 pp.).

Kommer til Landet midt i April, og trækker ved Michelsdag, lægger sidst i Maj 2 Æg, der ere olivenbrune eller lysegraae i Bunden med brune Pletter; Reden er nedhulet i Mosejorden oppe i Fjeldene ved en Indsø eller i en Dal paa begge Sider af den derigjennem løbende Aa. Med Hensyn paa Forholdet mellem L. paras., Buffonii, Schlepii, Richardsonii, da maa jeg tilstaae, at dette ikke er mig klart, og jeg har som Følge deraf her beholdt Navnet parasitica, ihvorvel jeg er tilbøjelig til at troe, at den Lestris, som findes paa Færøerne, snarere er Richardsonii, thi alle de Exemplarer, som jeg har erholdt, stemme fuldkommen med Temmincks Beskrivelse af denne, medens den paa den anden Side bliver for spinkel til at henføres til Buffonii, hvorved da ogsaa de lange Halefjer og de blaae Baand paa Tarsen mangle. Ved at sammenligne

mine færøske Lestris med nogle Exemplarer fra Island, faldt det mig strax i Ojnene, at den færøske er kortere og mere sammentrængt, Næbbet kortere og stærkere og de øvrige Charakterer passende til L. Richardsonii. Med Hensyn paa Forholdet af den hvidbugede til den brune, maa jeg tiltræde Prof. Nilssons Mening (Skand. fauna foglar. II. 340), at Hannen er hvid, Hunnen bruun, thi saaledes har min Erfaring altid været, og jeg har haft mange friske Exemplarer af denne Fugl.

Lestris catarrhactes. Illig.

Dsk. Stor Tyvmaage. Fær. Skýggvur.

(Landt S. 264 Cataracta Skua. Graba S. 186).

Meget almindelig; kommer til Landet midt i April, drager bort ved Michelsdag. Den bygger sin Rede oppe imellem Fjeldene paa samme Maade som forrige, og lægger midt i Maj 2 Æg, som ruges omtrent i 4 Uger; den har flyvfærdige Unger midt i August. Hele denne Fugls Ydre charakteriserer den som en Falk i Svømmefugleform, ligesom Maagen i denne Orden træder istedenfor Gribben, og dens Levemaade er ogsaa i Forhold f. Ex. til Larus marinus den samme som en Falco fulvus til Vultur fulvus, thi den bruger hverken sin Svømme-Evne eller Dykke-Færdighed, den sidste ikke engang i Luftstoddykker-Form, som L. parasitica. Dens Næring er mest Fugleunger, og unge Lam ere ikke sikkre for den, hvorimod den sjælden nedlader sig til at frapine L. tridactylus dens Bytte. Uagtet de Fleste (jvf. Skand. fauna foglar II. 336. Temm. manuel d'orn. II, 792 cfr. IV, 494) beskrive den gamle L. catarrh. som havende mørkebruun Ryg og Hals med gule Skaftstriber, maa jeg beskrive den som lysebruun med store graagule Striber og lysegraae Fjederkanter, medens den unge (aarsgamle) er mørkebruun med faa Striber og sort Hoved. De lyseste fik jeg

altid fra Byggepladsene (paa Sandø og Nord-Strømø), medens de mørke blive skudte f. Ex. i Nålsø-Fjord, 3 Miil fra dens Byggested. Ligeledes tyde den lyseres stærkere Næb og Fødder paa en meget gammel Fugl. For nogle Aar tilbage fik jeg en dunet Unge af denne Lestris levende hertil; denne havde jeg omtrent 2 Aar, og i den Tid blegedes dens Farve med hver Fældning, medens dens første Dragt var mørk. Ifølge min Erfaring maa jeg altsaa modsige Graba, naar han (l. c.) siger, at de unge ere de gamle „durchaus gleich", hvorefter Temminck (IV. 494) har rettet sin Mening; Naumanns Tegning er altsaa efter en yngre Fugl. Hermed er ikke sagt, at Fuglen ikke er udvoxet, førend den har faaet den lyse Farve, men jeg mener blot, at den lysere Fugl er ældre end den mørkere. At den er Standfugl paa Island (Faber) er underligt, thi paa Færøerne sees den ikke om Vinteren, undtagen den ved Storm bliver slaaet ind fra det aabne Hav, hvilket ogsaa er Tilfældet med Bjergfuglene.

Procellaria glacialis. Linn.

Dsk. Stormfugl. Fær. Háſhestur.

(Landt S. 255).

Naar man paa Rejsen til Færøerne kommer forbi Hetland, seer man denne Fugl svæve hen over Bølgerne, og især mod Storm nærmer den sig, og sees da, ligesom følgende, helst ved Skibets Læside; er det godt Vejr, kommer den sjælden tæt hen til Fartøjet, men flyver i Selskab hen over Havet, hvor den ofte sætter sig med en underlig hæs Lyd. Da jeg midt i Yngletiden saae den sønden for Færøerne, fik jeg Haab om at finde den ynglende der, thi det forekom mig urimeligt, at den om Sommeren skulde findes saa langt fra sin nærmeste Yngleplads, hvorfor, saavidt jeg veed, Island hidtil har været anseet.

Dette Haab skuffedes heller ikke, thi Fuglen bygger idetmindste, paa Store Dimun, hvorfra jeg d. 16de Juni 1845 erholdt en gammel ♂, tagen paa Reden; og det er rimeligt, at den yngler flere Steder deroppe. Saaledes blive vel Færøerne dens vestligste Byggeplads i Nordhavet; thi den træffes ikke i Nordsøen, og jeg veed ikke, at den bygger paa Hetland, hvorimod Macgilliwray anfører den som ynglende paa St. Kilda. Færingerne spise hverken Fuglen eller dens Æg paa Grund af dens stramme Lugt. Om Vinteren er den ude paa Havet, men drives hyppig paa Land af Storm.

Thalassidroma pelagica. Vigors.

Dsk. Petersfugl. Fær. Drunkviti.

(Landt S. 256. Graba S. 175).

Denne ægte Havbeboer er temmelig almindelig paa Færøerne baade Sommer og Vinter, men bygger kun paa enkelte Øer, nemlig Nålsø, Sandø og Nordenøerne (Fuglø, Kunø, Svinø). Reden finder man i mørke Klippehuler, hvor Fuglen graver et Hul mellem de nedkastede Stene og Gruus, og lægger deri eet Æg, hvidt med en rødlig Krands om den tykke Ende (ikke paa alle Exemplarer); det er aflangt ovalt, ikke, som Prof. Nilsson skriver (Skand. f. II. 350, jvf. Temm. manuel II. 811), rundt som et Uglеæg, idetmindste har dette aldrig været Tilfælde med noget af den Mængde, jeg har seet; Ægget stinker aldeles som Fuglen og vedligeholder denne Stank idetmindste i 3 Aar. Længde: 1″ $1\frac{3}{4}$‴, Brede: $9\frac{1}{2}$ à 10‴. Den lægger midt i Juli, thi d. 20de Juli erholdt jeg friske Æg. Da den mest tilhører Natten, og om Vinteren opholder sig paa Havet, var dens Levemaade ikke meget bekjendt, førend Graba (l. c.) oplyste den, hvortil jeg vil henvise Læseren. Under mit Ophold paa Færøerne havde jeg ofte nok Lejlighed til at iagttage den, men da det var i dens Yngletid, fik jeg ikke saa meget

at vide som jeg ønskede, thi man seer den paa denne Tid kun om Natten, og naar Vejret er taaget og mørkt (her maa jeg modsige Faber üb. d. Leb. II 292). Naar disse Betingelser ere tilstede, svæver den næsten som Hirundo rustica hen over Bølgerne, hvorfra den opsnapper sin Føde: denne bestaaer vist i Gopler og andre slimede Dyr (Velella &c.), hvoraf der findes en stor Masse ved Færøerne, thi i alle dem (over 20), som jeg aabnede, fandtes kun en klar Tran. Denne Fugl tilhører den boreale Zones sydvestlige Deel, og dens Opholdssted er meget indskrænket, thi dens fornemste Byggeplads er vist Færøerne. Den tilhører det aabne Ocean, thi jeg saae den ikke i Nordsøen, og Søfolkene paastode, at man om Sommeren først mødte Petrellen hiinsides Hetland; Prof. Nilsson anfører den som forekommende „några mil utom hafsbandet", medens de skotske Øer og Færøerne betegnes som dens egentlige Hjem (Skand. f. foglar II. 349). Macgilliwray (Manual II. 266) anfører den som byggende i Cornwallis, Hetland, Orkenøerne og Hebriderne. Den er ikke Stødbykker og svømmer sjælden, men berører Havets Overflade for at søge Føde.

Puffinus arcticus. Faber.

Dsk. Lire. Fær. Skråpur. Líri (jun.).

(Landt S. 255. Graba S. 72, 137, 172, 217).

Ogsaa denne Havbeboer er en af den færøske Faunas charakteristiske Eiendommeligheder. Den findes i stor Mængde paa Færøerne, hvorhen den kommer d. 12te Marts, og drager derfra 3 Uger efter Olai (d. 29de Juli). Paa Fjeldskraaninger, hvor store Stene vexle med løs nedskredet Sandjord graver den sig et dybt Hul, hvori den sidst i April lægger et hvidt Æg; dens hyppigste Byggesteder vende ud mod Fjordene, og de derfra hentede Unger kaldes „bjargalírar", men undertiden bygger den i

Fjeldlier, der vende ind mod Dalene, og disse kaldes „fjadlalírar“. Det fortælles af Svabo, og bekræftes af Færingerne, at denne Fugl har Flyttelyst og forlader de Steder, hvor den før byggede i Mængde, for at flytte til andre (f. Ex. fra Skuø til Sandø); men om dette skeer i en bestemt Retning eller med bestemt Hensyn til Lokalets Beskaffenhed, har jeg endnu ikke faaet Underretning om. Naar Ungerne ere voxne, udtages de af Reden med en Krog paa en Stang, eller man graver et Hul fra oven ned i dens Gang, men dette maa omhyggelig tilstoppes igjen, thi, kommer der Regn i Reden, bygger Fuglen der ikke mere. I Udseende er Ungen ganske lig den Gamle, og Naumanns Tegning svarer ikke til dem, jeg har seet, ligesom Fødderne ere urigtigt farvede, thi de ere kjødfarvede (som hos Colymbus rufogularis), sorte paa den indre Side. Ogsaa Liren er mest i Bevægelse i mørkt og stormfuldt Vejr, og man seer, især i Taage, store Flokke svømme paa Fjordene, hvorfra de hæve sig i en smuk og let Flugt, hvorved den hele Flok flyver skraat, idet den hælder til den ene Side; den dykker med Lethed, men benytter ikke ofte denne Færdighed, da den flyver saa fortrinligt. Den nærer sig af Fisk, især tager den ofte Sild, men jeg fandt desforuden næsten altid Vegetabilier i dens Mave, der var fyldt med en klar Tran, der ikke lugtede, som hos Procellaria og Thalassidroma. Jeg har ikke hørt dens Stemme, men Færingerne udtrykke den som „takka-jåkup“.

Sula alba. Meyer.

Dsk. Tossefugl. Fær. Sula. Grå sula. (jun.).

(Landt S. 259).

Bygger kun paa een Ø, nemlig Mýkinèsholm, der ligger V. for den ved Vågø liggende Ø Mýkinès; her er dens eneste Yngleplads, men den sees temmelig hyppig flyvende omkring i

Fjordene (jeg har faaet flere fra Nålsø-Fjord ved Thorshavn), hvor den fisker Sej. Den kommer til Landet d. 25de Januar (Povlsmessa), lægger midt i April 1 Æg; før den har lagt Æg, fanges den med Hænderne, naar den sidder og sover paa Reden, og den siges at sove haardest, naar Vinden staaer paa Land og det hagler; Ungerne fanges 3 Uger før Michelsdag. Den trækker bort ved Mortensdag (11. Novbr.), men af og til sees den om Vinteren i Storm; den er en fuldkommen oceanisk Fugl, thi den yngler kun paa de mindre Øer i Havet, ikke f. Ex. paa Island selv, men paa Vestmanøerne. Prof. Nilsson veed ikke at angive nogen Byggeplads for den paa Halvøen. Havsulens Dragtforandring efter Alderen er bekjendt, og jeg har intet Nyt at meddele i den Sag; men, da jeg seer, at der i Skand. fauna (II. 472) staaer Plads aaben for Benenes Farve, vil jeg tillade mig at udfylde dette Rum: Foden er mørkegrøn, med 3 smukt lysegrønne Striber langs ad Løbets Forside og een langs ad hver Taa, Svømmehuden smudsig mørkegrøn.

Phalacrocorax carbo. Briss.

Dsk. Aalekrage. Fær. Hiplingur.

(Landt S. 257. Graba S. 68, 150).

Denne Fugl er ikke saa almindelig paa Færøerne som den følgende, hvorimod den i Grønland og Danmark er den eneste, paa Island og i Skandinavien den almindeligste af denne Slægt: heraf slutter jeg, at denne Form mere tilhører Fastlandet, hvorimod Ph. cristatus er egen for Øerne i Oceanet og de Øer, der ligge ved Kysten af Fastlandet f. Ex. Lofoden. Den bygger nederst i Fuglebjergene, ofte er dog Reden temmelig højt oppe paa en Affats af Klippen, men affondret fra det egentlige Fuglebjerg. Den lægger 3-4 Æg, og Ungerne ere vorne

ved St. Hansdag. Med Hensyn paa Udmaalingen af Fuglen og Beskrivelsen af dens mærkværdige Tunge henviser jeg til Graba S. 150 og 151.

Phalacrocorax cristatus. Briss.

Dsk. Top-Skarv. Fær. Skarvur.

(Landt S. 258. Graba S. 36, 68, 152 sqq.).

Som jeg ved forrige Art antydede troer jeg, at denne er mere oceanisk, og tilhører just derfor i stor Masse Færøerne; dette, synes mig, bekræftes, naar Prof. Nilsson anfører den som især tilhørende „norrska skärgården" (Sk. f. II. 480), naar Faber (Prodr. 53) omtaler den som almindeligst paa den sydlige og vestlige Deel af Island (Øerne regnes jo med). Hvad Fuglens Beskrivelse angaaer, vil der vel ikke lettelig være Noget at tilføje til den Nøjagtighed, hvormed Graba (S. 152) har udført denne; kun maa jeg med Hensyn til Udmaalingen her, som de fleste øvrige Steder, bemærke, at jeg har fundet en saa stor Forskjellighed i Størrelsen, at der vist ikke lettelig lader sig nogen Normal-Dimension opstille. I Henseende til „crista" maa jeg tiltræde Grabas Mening, thi det er sikkert, at af alle de Exemplarer, jeg har haft og seet, de altid vare de største og smukkeste, som bare den, og da der med Hensyn til Aarstiden Intet kan paastaaes, eftersom den træffes baade Sommer og Vinter, er det vel rimeligst at antage, at først den meget gamle Fugl faaer den fuldstændige Top. Skarven er Standfugl paa Færøerne, den bygger i Urerne (de store Masser af nedstyrtede Stene ved Fjeldenes Fod), altid ud imod det aabne Hav, hvorfor den om Sommeren sjælden sees i Fjordene, medens om Vinteren store Skarer findes i disse. Dens Rede staaer sædvanlig ikke saa højt som Phal. cormor, og den er stor, bygget af Søgræs og Tang, bestandig vaad og slibrig;

de 3-4 Æg ere smaa, blaalig smudsighvide med en tyk kalkagtig Skorpe: de lægges sidst i Marts eller i April, og Ungerne ere store sidst i Juni. Skarven plages meget af Utøj, og overfaldes ofte af en Slags Pest, hvorved den bliver aldeles forvirret og lader sig tage med Hænderne (Svabo).

Colymbus septentrionalis. Linn.

Dsk. Lom. Fær. Lómur.

(Landt S. 261. Graba S. 49, 68, 118).

Dette er den eneste Lom, som med Bestemthed kan siges at yngle paa Færøerne; den er overordentlig almindelig ved alle Indsøer oppe imellem Fjeldene, hvor den lægger sin Rede tæt ude i Kanten af Grønsværet, for at den hurtig kan vælte sig ud i Vandet i paakommende Fare og derfra komme i Flugt, thi paa Landjorden er den aldeles hjælpeløs: den er meget frygtsom, og jeg veed Exempel paa, at 2 Lomme ved en Indsø (tjødn) paa Norderøerne faldt ned igjen efter at være komne i Flugt, fordi der blev skreget og gjort Larm. Den kommer til Landet midt i Marts (til det sydlige Island 10de og 11te April, Faber) og trækker sidst i September og først i October; sidst i Maj lægger den 2 Æg, som ruges omtrent i 4 Uger. Den flyver højt med hurtigt Vingeslag, hvorved den lader 2 forskjellige Stemmer høre, nemlig warwick, hvoraf Færingerne spaae vaadt Vejr, og turkaträ (saaledes udtrykke Færingerne det), hvoraf man venter Tørke.

Anas boschas. Linn.

Dsk. Vildand. Fær. Stokkondt. Vild-dunna. (Steggi ♂. dunna ♀).

(Landt S. 262. Graba S. 68, 69, 80)

Jeg har allerede før opstillet den Formodning, at Færøernes Flade-Indhold var for lille, til at mange Fugle, som

man ellers skulde vente, kunde findes der: dette er nu navnlig Tilfældet med Slægterne Anser og Anas, da de bygge ved ferske Vande og helst langt fra Havet; af Anser findes derfor, saavidt jeg veed, aldeles ingen ynglende, thi Ans. cinereus (intermedius?), som Svabo og Landt anføre, har jeg ikke kunnet faae Underretning om, og den er sikkert bortskudt. Af Anas-Slægten er boschas den eneste, om hvilken jeg veed med Sikkerhed, at den yngler deroppe; den er dog ikke saa hyppig som hos os; dens Byggeplads er ved ferske Søer mellem Fjeldene. Den er Standfugl.

Fuligula mollissima. Bon.

Dsk. Ædersugl. Fær Äva (♀). Ävu-blikur (♂).

(Landt S. 249. Graba S. 36, 68).

Findes almindelig hele Aaret paa Øerne; dens Opholdsted er langs ad Skjærene og de store Stene ved Strandkanten, men derfra drager den i Flokke omkring i Fjordene for at fiske, ogsaa ud i det aabne Hav; men om Efteraar og Vinter ere især Fjordene stærkt befolkede af den. Den bygger sin Rede, der bestaaer af Tang og Straa med en Krands af Duun omkring, oppe i Landet, dog ikke langt fra Havet; ofte bygger den i store Masser paa Holme (f. Ex. Kjirkjibo-Holmen), hvor den er fredet og af den Grund overordentlig tam: disse Holme ere sædvanlig ikke højtliggende. Sidst i Maj lægger den 4-5, sjælden 6-7 Æg, som ruges i 4 Uger, og den Gamle fører da Ungerne ned til Havet fra Reden: disse svømme nu muntre omkring, anførte af Moderen, der smuk og kjæk styrer Toget med en velklingende Stemme. Færingerne paastaae, at den altid gaaer op til Reden, men flyver ned igjen.

Mergus serrator. Linn.

Dsk. Lille Skallesluger. Fær. Toppondt.

(Landt S. 252. Graba S. 68).

Findes ikke sjelden i Landet, men langtfra i Mængde, og man kan bereise Meget af Færoerne uden at observere den, thi de enkelte Par, som opholde sig der, bygge i afsides Dale ved en Indsø (f. Ex. Lejnnavatn paa Nord-Strømø), hvor Reden findes i Græsset mellem store Buske af Rumex og Angelica: den indeholder fordetmeste 12 Æg, som træffes midt i Juni. Om Efteraaret findes den i temmelig stor Mængde i Fjordene.

Uria grylle. Lath.

Dsk. Teiste. Fær. Tejsti (tejstapisa. jun.).

(Landt S. 260. Graba S. 37 pp.).

Udenfor Færøerne i Havet saae jeg ikke denne Fugl, men saasnart man kommer ind i Fjordene, træffes den i Mængde saavel ude paa Fjorden som langs med Strandkanten: her har den sine Æg (1-2) liggende uden Underlag paa den blotte Steen; paa Fjordene samles de mest i stille taaget Veir, men jeg saae dem aldrig i saa store Flokke som Mormon, Alca og Uria troile. Den er meget troskyldig, men vanskelig at skyde, da den deels dykker før Skudet, deels, naar dette ikke var dræbende strax, bliver borte og kommer ikke mere op (dette erfarede jeg tit i Nålsøfjord paa 14-20 Favne Vand). I Juni og Juli fandt jeg kun faa i reen Sommerdragt, idet Spejlet deels var blandet med Graat, deels det sorte Underliv havde mange hvide Fjedre. Den er Standfugl og findes om Vinteren i store Skarer dybt inde i Fjordene. Jeg har tit seet den fange Blennius og Ammodytes, men den æder ogsaa Krebs og Bløddyr.

Uria troile. Temm.

Dff. Spidsnæb, Aalge. Fær. Lomvia.

(Landt S. 262. Ur. lomvia. Graba S. 95, 106).

Findes allevegne paa Færøerne baade i de egentlige Fuglebjerge og ellers overalt hvor Kysten er noget stejl: ogsaa træffer man dem svømmende i Skarer i Fjordene og udenfor Landet, selv midt i Rugetiden. I Fuglebjergene indtager den den 3die Plads fra neden, idet Phalacrocorax og Larus tridactylus bygge længer nede. Den kommer til Landet først i Marts og trækker bort i September, men sees dog af og til om Vinteren, især hyppig, naar Storm og Uvejr driver den død eller levende iland. I Slutningen af Juli Maaned fik jeg voxne Unger, der kun endnu havde Duun paa Hovedet; Dragten lignede den Gamles Vinterdragt, men det Sorte var stærkere paa Struben, og paa hele Halsen vare sorte Fjedre synlige; Næbet var kort og vanskeligt at skjelne fra det hos Ungen af Alca torda; den gik i en skraa, temmelig opreist Stilling, paa Tæerne, og sank kun tilbage paa Tarsen, naar den stod længere stille, Skriget var fiint pibende. Jeg har kun fundet een Art Aalge paa Færøerne, og jeg troer ikke, at Uria Brünnichii (Sabine) findes der, thi vistnok traf jeg mange, hvis Næb var kortere og højere end hos andre, hvis hele Krop var tykkere, og hvis øvrige Udseende nok kunde passe paa Ur. Brünn., men deels var dette ikke constant, deels bragte Sammenligning med ægte Uria Brünn. fra Grønland mig til aldeles at forkaste Identiteten. Den 26de Juli sammenlignede jeg en stor Mængde friske Urier, hvorved det viste sig, at alle Stuttnefierne hvoraf jeg havde 36 for mig, vare uden Rugeplet, hvorimod alle Langnefierne (Ur. troile) havde denne, desuden havde Langnefierne lyse, guulbrune Tæer, Stuttnefierne, mørkbrune: dette Forhold stadfæstede sig hos Uria ringvia, Fab. Jeg er derfor meget tilbøjelig til at antage, at den færøske Stutt-

nefia kun er en yngre Langnefia, hvorimod Ur. Brünnichii ikke findes der, idetmindste ikke om Sommeren. — Uria lacrymans, Valenciennes, er meget hyppig paa Færøerne, hvor den findes sammen med U. troile; jeg er ikke istand til at yttre mig med Bestemthed i Henseende til dens Arts-Selvstændighed, men da der iblandt dem fandtes Former med tykkere og tyndere, længere og kortere Næb, da Forholdet med Hensyn til Fødderne var det samme hos Uria troile i dens ældre og yngre Form, saa er jeg næsten tilbøjelig til at erkjende den som Art, uagtet jeg ingenlunde tør modsige Graba (S. 107) eller Faber (Prodr. S. 43), der ikke erkjende den som saadan, thi jeg havde ikke Lejlighed til at iagttage den saa ofte som det behøvedes. Færingerne give den intet andet Navn end Ur. troile.

Alca torda. Linn.

Dsk. Pappegøie-And. Fær. Ålka (ålkupisa. jun.).
(Landt S. 253. Graba S. 60, 78, 102).

Meget almindelig paa Færøerne, hvorhen den kommer i Begyndelsen (12te) af Marts, og drager derfra først i September. I Fuglebjergene indtager den med Uria troile den 3die Plads, men den findes langtfra i saa store Skarer som den forrige. Sidst i Juli fik jeg voxne Unger: de lignede aldeles de Gamle, da Halsen var bruun heelt ned paa Brystet, men Næbet var næsten aldeles som paa Ungen af Uria troile, undtagen at der vare svage Antydninger til Tverfurerne, og den hvide Streg fra Øjet var aldeles tydelig; saaledes bliver Prof. Nilssons Beskrivelse fejlagtig, naar han (Skand. f. II. 521) siger, at Ungen ligner den Gamle i Vinterdragt, thi den anlægger denne paa samme Tid som den Gamle, nemlig fordetmeste ved dens Afrejse fra Landet; derimod har Faber (Prodr. 47) det Rigtige. De levende Unger, jeg observerede, havde langt

vanskeligere ved at bevæge sig end de af Ur. troile; de vraltede med pladskende Skridt, fordetmeste støttede paa den forreste Deel af Tarsen, medens den øvrige stod skraat bøjet; dens Stemme lignede Ur. troile's, men var hæsere. Alken findes ofte om Vinteren i Masser liggende død paa Stranden, naar det har stormet.

Mormon arcticus. Illig.

Dsk. Søpappegøie. Fær. Lundi (Lundapisa. jun.).

(Landt S. 254. Alca arct. Graba S. 68, 78, 108, 116).

Dette er en Oceanfugl, da den kun yngler paa Øerne i Nordhavet, f. Ex. ved Island paa Vestmanøerne, ved Grønland paa Klippeøerne udenfor den sydlige Deel af Landet, paa Lofoden o. s. v.; paa Færøerne er den overordentlig almindelig og bygger overalt hvor der er løs Sandjord paa Klipperne, baade imod Havet, Fjordene og indad imod Dalene i de skraae Fjeldlier (dette er det mindst almindelige Tilfælde); i Fuglebjergene beboer den den øverste Plads. I Bjergene og hvor den ellers har Rede er den meget dristig og arrig, naar man kommer den for nær; men udenfor Byggepladsen, naar den f. Ex. svømmer i Smaaflokke paa Fjordene, er den yderst sky og vanskelig at skyde, da den dykker uophørligt, og man faaer den ikke, dersom ikke Skudet er øjeblikkelig dræbende. Lunden kommer til Færøerne den 14de April og begynder at drage bort sidst i August, men adskillige sees til hen i September; den trækker ligesom de øvrige Bjergfugle, altid østenefter med Strømmen. Forend den drager bort, sige Færingerne, at den renser sin Rede, og den undersøger den, naar den kommer, hvorfor man vel maa vogte sig for at lade Regn komme i Reden, dersom man har udgravet den for at faae Ungerne. 3 Uger efter Ankomsten begynder den at lægge Æg: den har to Rugepletter,

een paa hver Side, ligesom Alca torda. Dens almindeligste Føde bestaaer i Smaafisk, og man seer den især hyppig svømme eller flyve med en Ammodytes (Nebbasild), der krummer sig omkring dens Næb. Den gaaer meget godt, og støtter kun paa hele Saalen, naar den hviler, dens Flugt er hurtig og snurrende, den dykker med udbredte Vinger. Der findes hyppige Varieteter af denne Fugl, især de saakaldte „hvide Lunder", som allerede Svabo omtaler at have seet fra Fugløe: disse ere næsten reent hvide paa Kroppen med Undtagelse af enkelte sorte Fjer paa Ryggen; Hoved og Vinger sorte med enkelte hvide Fjer; Fødderne ubetydeligt lysere end hos de almindelige. Undertiden er Hovedet, Vinger og Hale lysegraae og det Øvrige hvidt, den blege Iris endnu lysere end sædvanlig. Med Hensyn paa Fuglebjergenes og deres Beboeres Beskrivelse veed jeg Intet at føie til Grabas fortræffelige Afhandling (S. 100-117), hvormed Pastor Landts Artikel om Fuglefangsten (S. 366-376) turde sammenlignes.

Jeg har nu anført de Fugle, som jeg temmelig sikkert vidste, ynglede paa Færøerne, og altsaa egentlig tilhørte dette Land; disse vare faa Arter (42) og næsten alle oceaniske Former, som deels ogsaa ellers beboe smaa Klippeøer, f. Ex. Bjergfugle, Anthus rupestr., o s. v., deels kun findes paa Smaaøerne i det nordlige Atlanterhav, f. Ex. Lestris catarrh., Puffinus, Thalassidroma, Sula o. fl. Af disse Former bestaaer saaledes den færøske Fuglefauna om Sommeren; men Foraar og Efteraar medføre store Forandringer, idet Antallet naturligviis paa den ene Side formindskes ved de bortdragende Fugle, men paa den anden Side i en endnu højere Grad forøges ved de ankom-

mende. Dette gjælder altsaa baade Forberedelsestiden for Sommerfaunaen og Indledningen til Vinterfaunaen, da Færøerne ogsaa for Vinteren have deres bestemte Fugleformer, som forøges ved en stor Deel Tilfældigheder. Af Standfugle have Færøerne: Falco lithofalco, Corvus corax og cornix, Columba livia, Sturnus vulgaris, Emberiza nivalis, Anthus rupestris, Troglodytes, Gallinula crex, Charadrius apricarius, Rallus aquaticus, Tringa maritima, Larus marinus, tridactylus, fuscus, argentatus, Thalassidroma pelagica, Phalacrocorax carbo og cristatus, Anas boschas, Fuligula mollissima, Mergus serrator, Uria grylle; om nogle af disse (f. Ex. Anthus, Charadrius) kan der dog siges, at idetmindste en stor Deel drager bort; og muligviis ere disse Arter Trækfugle paa Færøerne, og de Individer, som opholde sig der om Vinteren, maatte da være Flygtninger f. Ex. fra Island, hvorved jo rigtignok Charakteren af Standfugl og Trækfugl holdtes mere reen, men hvor skulde f. Ex. Sturnus komme fra, da den ikke er paa Island? Thi Vintertrækket gaaer jo fra Nord til Syd; fra Norge vilde det være en forunderlig Vej. Ligesom der altsaa ere Sommertrækfugle for Færøerne, saaledes er der ogsaa saadanne om Vinteren, nemlig saadanne, som komme hvert Efteraar og opholde sig der om Vinteren: Fringilla linaria, Numenius arcuata, Tringa islandica, Larus glaucus og leucopterus, Anas glacialis, Mergulus alle. Til disse constante Indvaanere føjes nu en Deel, f. Ex. Pyrrhocorax, som næsten hver Vinter lade sig tilsyne i temmelig stor Mængde. Jeg vil nu tillade mig at anføre de Fugle, der ere trufne paa Færøerne uden at bygge der, enten de ere stadige Gjæster eller forbigaaende Tilfældigheder.

Falco albicilla. Linn.

Dsk. Gaase-Orn. Fær. Örn.

(Landt S. 243. Vultur albic.).

Allerede Pastor Landt (l. c.) anfører denne Fugl som udryddet paa Færøerne, med den Bemærkning, at den byggede paa Tintholmen (ved Vågø). Jeg har ikke faaet Exemplarer derfra Landet, men adskillige Navne (f. Ex. Arnafalstindur paa Østerø) tyde paa, at den før har været deroppe; i Decbr. 1842 saaes nogle paa Vågø.

Falco haliaëtos. Linn.

Dsk. Flodørn, Blaafod.

Universitetsmuseet har ifjor faaet et gammelt Exemplar af denne Fugl derfra Landet: jeg har ikke før hørt, at den er skudt der.

Falco islandicus. Briss.

Dsk. Jagtfalk. Fær. Fålkur.

(Landt S. 243 Falco —? S. Graba 202).

Jeg er overbeviist om, at Jagtfalken ikke bygger paa Færøerne, og jeg veed ingen andre Exempler paa, at den er truffen der om Sommeren, end det, at Graba (l. c.) traf den paa Suderø d. 22de Juni 1828. Om Efteraaret derimod og Vinteren sees den meget ofte, især sees den ofte at fare piilsnar ned og fange en Tejst eller anden Fugl.

Falco tinnunculus. Linn.

Dsk. Taarnfalk.

Universitetsmuseet fik en ung Fugl i dette Efteraar.

Strix nyctea. Linn.

Dsk. Snee-Ugle. Fær. Katt-uggla.

Denne Ugle findes en sjelden Gang forvildet til Færøerne, formodentlig fra Hetland, da Macgillivray anfører den som opholdende sig der (Manual. I. 61). Jeg har kun seet det Exemplar, som det kgl. Museum har erholdt gjennem Amtmand Tillisch: denne blev fanget paa Nord-Strømø, og Færingerne vare meget bange for dens gloende Øjne.

Strix brachyotos. Lath.

Dsk. Moseugle.

I de sidste Aar har jeg ofte seet og faaet Exemplarer af denne fra Færøerne, især fra Sandø, hvor den hvert Efteraar indfinder sig i ikke ubetydeligt Antal. Skulde den bygge paa Island og trække derfra?

Strix otus. Linn.

Dsk. Lille Horn-Ugle.

Under mit Ophold paa Færøerne fik jeg et Exemplar, der i Foraaret 1844 var taget levende mellem Husene i Thorshavn.

Pastor Landt anfører i sin Bog S. 244 Strix passerina: herved maa vel forstaaes Linnés Str. pass.; men i alle Tilfælde har jeg ikke seet den, eller hørt, at den er fundet deroppe.

Corvus corone. Linn.

Dsk. Sort Krage. Fær. Hjaltlands-Kråka.

Under dette færøske Navn har jeg faaet C. corone derfra Landet, medens Landt (S. 247) giver C. monedula dette Navn (Hetland, fær. Hjaltland); men jeg har aldrig hørt, at C. monedula er fundet paa Færøerne.

Pyrrhocorax graculus. Temm.

Dsk. Alperavn. Fær. Rókur.

Uagtet jeg ikke selv har faaet denne Fugl fra Færøerne, veed jeg dog med Bestemthed, at den jevnlig i ikke ubetydelige Flokke opholder sig her i Landet om Efteraaret. Saaledes viste den sig i September og October 1846 overalt baade paa de sydlige og nordlige Øer. Macgilliwray anfører, at den kommer i Flokke til England, Irland og Skotland, hvor den opholder sig i Klipper ved Havet. Landt giver (S. 147) Corvus corone det færøske Navn, som tilkommer denne.

Hirundo urbica. Linn.

Dsk. Bysvale. Fær. Sväli.

(Landt S. 272).

Medens Svalen paa Fastlandet yngler langt nordligere end Færøernes Brede (Skand. f. I. 209), er den dog en meget sjælden Gjæst paa disse Øer: Grunden hertil maa vel søges i den skarpe Søtaage.

Caprimulgus europæus. Linn.

Dsk. Natravn.

(Graba S. 78).

Foruden det Exemplar, som Graba (l. c.) omtaler som tilsendt Etatsraad Reinhardt, har jeg kun seet eet, som jeg erholdt: den var tagen død ved Thorshavn i Juli 1842.

Muscicapa atricapilla. Linn.

Dsk. Svalespurv.

Universitetsmuseet har faaet en Han, skudt ved Thorshavn den 7de Maj 1846.

Sylvia trochilus. Temm.

Dsk. Spurvekonge.

Universitetsmuseet ejer et Exemplar fra Færøerne, taget paa Nålsø i October 1845.

Regulus cristatus. Willugb.

Dsk. Fuglekonge.

Graba omtaler S. 146 og 147, at i Efteraaret 1827 nogle Fuglekonger bleve tagne paa Nålsø; jeg har ikke siden hørt, at den er truffet der paa Øerne.

Motacilla flava. Linn.

Dsk. Guulspink.

Da Graba (S. 125) fandt den ved Stranden paa Vågø d. 2den Juni 1828, og jeg flere Gange har hørt, at den ofte er seet deroppe om Sommeren, er jeg ikke utilbøjelig til at antage den for en af de Nybyggere, hvoraf Færøerne sikkert efterhaanden faae flere og flere.

Cinclus aqvaticus. Bechst.

Dsk. Strømstær. Fær. Åarpisa.

(Landt S. 271, Sturnus cincl.).

Svabo taler om denne Fugl som ynglende paa Norderøerne; Landt (l. c.) bemærker, at han kun erholdt een, og at de fleste Færinger kun kjende den af Navn; Graba nævner den ikke. Jeg gjorde mig Umage for at faae nogen Underretning om den, men fik kun at vide, at Indbyggerne kjendte den omtrent paa samme Maade som Rall. aqv., og jeg har heller ikke seet Exemplarer derfra Landet.

Turdus iliacus. Linn.

Dsk. Viindrossel. Fær. Odinshäni.

(Landt S. 270. Graba S. 31).

Hvert Foraar (i April) indfinder denne Drossel sig i ikke ringe Antal, men den drager efter nogle Ugers Forløb bort igjen, og bygger ikke paa Færøerne, da Birkekrattet, som den finder i Mængde paa Island, mangler her.

Turdus pilaris. Linn.

Dsk. Snarre. Fær. Odinshäni.

Jeg har kun faaet eet Exemplar (gl. ♂) af denne Drossel derfra Oerne; dette var skudt ved Thorshavn i December 1843; men jeg troer vist, at den vil findes hyppigere deroppe.

Alauda arvensis. Linn.

Dsk. Sanglærke.

Fra Sandø har jeg faaet flere Exemplarer af denne Fugl paa flere Tider af Aaret, og det er mig forsikkret af en indfødt, videnskabeligt dannet Mand, at den bygger idetmindste paa denne O, hvortil vistnok kan tilføjes Suderøen, da de temmelig store Sletter paa disse Oer gjøre det meget rimeligt, at Lærken kan opholde sig der. Da Landt (S. 271) anfører den, rigtignok som meget sjælden, vil vist min Formodning, at Færøernes Fuglefauna efterhaanden betydelig forøges med sydlige Tillæg, i nogen Grad styrkes. Graba nævner den (S. 205) som egen for Suderø.

Fringilla linaria. Linn.

Dsk. Sisken-Rollik.

Landt omtaler (S. 271) denne Finke aldeles ubestemt, men jeg anfører den dog her, fordi jeg af troværdige Vidnes-

byrd er forsikkret om, at den findes i Mængde hver Vinter, hvilket er højst rimeligt, da den jo er almindelig i Island, og i Regelen vandrer derfra (Faber: Prodr. S. 16). Derimod troer jeg ikke, at den, ligesaalidt som nogen anden Fringilla, bygger deri Landet, idetmindste søgte jeg den forgjæves, og Localet er paa Grund af Mangelen paa Birkekrat ugunstigt. Jeg har ingen Exemplarer erholdt derfra.

Fringilla coelebs. Linn.

Dsk. Bogfinke.

Universitets-Museet har faaet et Exemplar, der blev skudt d. 22de October 1845 ved Thorshavn; det var en ung Han.

Charadrius vanellus. Pall.

Dsk. Vibe. Fær. Vípa.

Landt anfører den (S. 268) som Tringa vanellus. Lin. med den Bemærkning, at den sees meget sjælden; Faber omtaler den (Prodr. S. 26) som truffen af og til paa Island; jeg har ikke selv faaet den, men en troværdig Mand har fortalt mig, at den saaes ofte paa Suderø, især ved Sumba (paa Sydspidsen).

Ardea cinerea. Linn.

Dsk. Graa Hejre. Fær. Hegri.

Hejren træffes enkeltviis til alle Tider af Aaret, endog midt om Vinteren; saaledes fik jeg 1842 en ung Fugl, der var skudt ved Thorshavn d. 15de Januar. Den bygger ikke deroppe. Naar den sees, opholder den sig enten ved Stranden eller ved Indsøerne, hvor den fisker Foreller og Ørreder. Landt omtaler den S. 265.

Ibis falcinellus. Vieillot.

Dsk. Sort Ibis. Fær. Svartur Spegvi.

(Graba S. 146).

Denne sydøstlige Fugl, som forekommer temmelig hyppig i England (Macgillivray, Manual I. 140), er ogsaa truffet flere Gange paa Færøerne, hvor den kjendes under Navn af „sort Spove“.

Numenius arcuata. Lath.

Dsk. Dobbelt Regnspove. Fær. Tannspegvi.

(Landt S. 266. Scolopax arc. Graba. S. 36).

Medens denne Fugl er Trækfugl i Norge og Sverrig (Skand. f. II. 178), træffes den paa Færøerne hver Vinter, og findes da ved Stranden, hvor den vel lever af Annelider.

Limosa melanura. Leisl.

Dsk. Sorthalet Kobberhøne.

I December 1845 fik jeg en gammel Han af denne Fugl, som ikke før er antegnet som færøsk; den er almindelig i det sydlige Island (Faber. Prodr. S. 25), men jeg troer ikke, at Localet kan tillade den at bygge paa Færøerne.

Totanus calidris. Bechst.

Dsk. Rødbeen. Fær. Stelkur.

(Landt S. 266).

Allerede Svabo bemærker, at denne Fugl sees hyppig midt i April, og trækker bort om Sommeren; det er altsaa rimeligt, at Færøerne for den, ligesom for Turdus iliacus, er en Mellemstation paa dens Vandring til Island, hvor den er almindelig som ynglende Fugl (Faber. Prodr. S. 25); paa

Færøerne bygger den ikke. Jeg har faaet flere Exemplarer derfra Øerne, hvoriblandt eet i complet Vinterdragt i Foraaret 1845: den var skudt ved Thorshavn, hvor den opholdt sig ved Stranden i Selskab med Tringa maritima og den omtalte Limosa.

Tringa islandica. Linn.

Dsk. Staalsneppe.

Uagtet Landts hele Beskrivelse af denne Fugls Levemaade, som han kalder Tr. fusca, striata, cinerea, passer aldeles paa Tr. maritima, ligesom det færøske Navn, som han bruger, og Jevnførelsen med Eggert Olafson kun kan tilkomme denne (see S. 267), saa har jeg dog anført denne Fugl som færøsk, uagtet jeg ikke selv har faaet Exemplarer af den, deels fordi Landts Navn „cinerea" giver mig Haab om, at at han har haft denne Fugl for sig, deels fordi dens hyppige Ophold paa Island og Vandring derfra gjør det rimeligt, at den maa findes deroppe.

Gallinula chloropus. Lath.

Dsk. Sumphøne.

Universitets-Museet har faaet et ungt Exemplar af denne Fugl, der var skudt ved Sands paa Sandøen d. 6te December 1845.

Fulica atra. Linn.

Dsk. Blishøne. Fær. Sjóhöna.

Allerede Pastor Landt (S. 270) anfører denne Fugl som en sjælden Fremmed paa Færøerne. Jeg har faaet Exemplarer paa flere Tider af Aaret derfra, hvorfor jeg maa antage, at

den temmelig hyppig viser sig deroppe. Faber (Prodr. S. 63) omtaler den for Island.

Phalaropus ruficollis. Pall.

Dsk. Odinshane. Fær. (Hålsarejði).

Landt (S. 267) anfører under Navnet Tringa lobata denne Fugl som ynglende paa Færøerne; det Samme gjør allerede Svabo, der siger at den lægger 4 Æg ved Indsøer. Jeg søgte den forgjæves deroppe, Graba omtaler den ikke, og jeg har kun seet faa Exemplarer derfra Øerne: jeg maa derfor antage, at, ligesom jeg ved Alauda arvensis bemærkede, at Færøernes Fuglefavna forøgedes fra Syd, saaledes løsrives den til en Deel fra Nord, hvis det overhovedet ikke er et uheldigt Tilfælde, at hverken Graba eller jeg have fundet den. Macgillivray (Manual II. 84) anfører den som ynglende for Hetland og Orkenøerne; og jeg er i alle Tilfælde overbeviist om, at den som Trækfugl temmelig hyppig maa træffes paa Færøerne.

Larus glaucus. Brünn.

Fær. Íslandsmåsi (adult.), Vallmåsi (jun.).

Under Navnet L. hyberboreus. Leem. anfører Landt (S. 264) denne Fugl, som Svabo allerede omtaler som hyppig om Vinteren: det er dog meest Unger, der under Navnet „Vallmåsi" forekomme flokkeviis hvert Efteraar. Jeg har seet og faaet flere saadanne unge Fugle, men kun seet een gammel, som Universitets-Museet fik; det var en Hun i Vinterdragt, skudt d. 7de Novbr. 1845. Den bygger ikke paa Færøerne.

Larus leucopterus. Faber.

Fær. Íslands måsi (adult.), Vallmåsi (jun.).

Denne Maage findes jevnlig om Efteraaret iblandt de forrige, og de benævnes eens af Indbyggerne; jeg har faaet flere

Unger derfra, men kun to Gamle, som vare skudte i October 1843 ved Thorshavn, hvor de opholdt sig i Flok; de vare i reen Sommerdragt.

Larus capistratus. Temm.

Fær. Fransa-Tedna (?).

(cfr. Temm. manuel d'orn. II. p. 284. IV. p. 485).

Da det kongelige Museum har et Exemplar af denne Maage fra Færoerne, og dens Udseende passer paa Færingernes Beskrivelse af deres „Fransatedna", har jeg anført den her under dette Navn, uagtet jeg ikke selv har faaet Exemplarer derfra Oerne. Landts Benævnelse „L ridibundus" (S. 264) tyder ogsaa paa, at det rimeligviis er denne Fugl, han mener. Den siges af Færingerne at bygge paa Suderøen.

Colymbus glacialis. Linn.

Dsk. Iislom. Fær. Havgås.

(Landt S. 261. Graba S. 78, 125, 142).

Det var mig ikke muligt at finde denne Fugls Rede, uagtet jeg saae den hver Dag svømme i Fjordene; det samme Uheld hvilede over Svabo, Landt og Graba, da disse vel omtale den som almindelig, men de to første bemærke udtrykkelig, at man ikke har fundet dens Rede deri Landet, og at Indbyggerne derfor troe, at den ruger sine Æg ud under Vingerne. Jeg har kun faaet yngre Exemplarer derfra Landet, da de ældre ere saa overordentlig skye og vanskelige at skyde; men jeg er overbeviist om, at den bygger deroppe, og jeg haaber senere at kunne stadfæste denne Formodning.

Podiceps cornutus. Lath.

Dsk. Hornet Lappedykker.

Af denne Fugl har jeg faaet en Deel Exemplarer derfra Landet, men det var næsten altid Unger i Efteraarsdragt, og

jeg saae den ikke deroppe, ligesaalidt som jeg har erholdt noget Exemplar derfra om Sommeren.

Podiceps arcticus. Boie.

Dsk. Nordisk Lappedykker.

Ogsaa denne Fugl træffes ofte i Landet om Foraaret og Efteraaret, men den bygger ligesaalidt som den forrige deroppe, da det nødvendige Locale, Indsøer længere inde i Landet, som Island har i Overflødighed, her mangle. Landt omtaler under Linnés Navn „Colymbus cristatus“ en Fugl i sin Bog S. 262; dette maa enten være Pod. cornutus eller arcticus, da Pod. cristatus, for hvilken Prof. Nilsson anfører som Synonym Linnés Col. crist., aldrig er fundet paa Færøerne, saavidt mig er bekjendt.

Podiceps minor. Lath.

Dsk. Dverg-Lappedykker.

Universitets-Museet har faaet et ungt Exemplar af denne Fugl, der var skudt d. 24de November 1845 paa Nålsø.

Cygnus musicus. Bechst.

Dsk. Sangsvane. Fær. Svänur.

Paa Grund af Færøernes Mangel paa passende Locale kan Svanen ikke bygge deroppe, men om Efteraaret og Foraaret findes den ikke sjælden ved de større Fjeldsøer, f. Ex. Sørvågs-vattn paa Vågø, Lejnnavattn paa Nord-Strømø; dog er den nu sjældnere end før, da man har efterstræbt den altfor skaanselsløst.

Anser segetum. Meyer.

Dsk. Sædgaas. Fær. Grågås.

(Landt S. 247. Anas anser ferus).

Svabo siger om denne Fugl, at den lægger i Mai 6 Æg paa flad Mark, og flytter bort ved Michelsdag; det Samme

gjentager Pastor Landt (S. 247) med den Tilføielse, at den (Aar 1800) begyndte at blive sjælden. Nu yngler Sædgaasen ikke paa Færøerne, men træffes dog, efter troværdig Beretning, af og til; jeg selv har intet Exemplar faaet derfra Øerne.

Anser torqvatus. Frisch.

Dsk. Ringgaas. Fær. Helsingagås.

(Landt p. 248. Anas bernicla).

Findes af og til Vaar og Høst, men den bygger ikke deri Landet; da den rimeligviis yngler i Island (Faber. Prodr. S. 80) og trækker derfra, er det vel sandsynligt, at den paa sin Reise hviler paa Færøerne ligesom Svanen.

Anser leucopsis. Bechst.

Dsk. Fjeldgaas. Fær. Bramgås.

(Landt S. 248. Anas erythropus).

Sees i Flokke paa 30-50 Stykker, især i October, men ikke regelmæssigt, og man faaer den ikke ofte fra Færøerne, da den kun opholder sig der en kort Tid.

Anas crecca. Linn.

Dsk. Krikand. Fær. Krikk-ondt.

(Landt S. 251. Graba S. 80).

Bygger ikke paa Færøerne, men sees om Foraaret paa sin Reise til Island, hvor den er en almindelig Trækfugl (Faber Prodr. S. 77). Graba saae den d. 5te Maj, medens Faber anfører dens Ankomsttid til Island til den tredie Uge i April; her maa altsaa denne Termin udvides, thi dens Rede er ikke fundet paa Færøerne, og Localet er heller ikke passende.

Anas acuta. Linn.

Dsk. Spidsand. Fær. Stikkondt (?).

(Landt S. 250. Graba S. 125).

Landt anfører denne And som tilfældig for Færøerne; allerede Svabo omtaler den og har givet en god Tegning af den. Graba (l. c.) saae den ved Stranden paa Vågø d. 2den Juni, men dette passer ikke til, at den kun skulde være gjennemrejsende paa Trækket til Island, hvor den kommer d. 17-27de April (Faber Prodr. S. 76); paa den anden Side seer jeg ingen Rimelighed i, at denne And skulde bygge paa Færøerne, naar de øvrige af Slægten, der aldeles høre under samme Kategorie, ikke gjøre det, med mindre man kunde antage, hvad jeg er tilbøjelig til, at Færøernes Fauna ogsaa med Hensyn til denne Slægt efterhaanden forøges, thi det er vist, at allerede i min korte Praxis Antallet af de paa Færøerne skudte Anas betydelig er tiltaget i de sidste 4-5 Aar. Hvad denne Art angaaer, da saae jeg den ikke selv deroppe, kunde heller ikke faae nogen Underretning om den, men jeg har seet Exemplarer derfra i Parringsdragt.

Anas penelope. Linn.

Dsk. Piband.

Jeg har kun seet eet gammelt Exemplar af denne Fugl derfra Øerne; dette erholdt Universitetsmuseet i forrige Efteraar, men det er vel rimeligt, at den vil træffes oftere paa Trækket til Island, hvor den bygger.

Fuligula glacialis. Bonap.

Dsk. Havlit. Fær. Egvedla.

(Landt S. 251. Anas hiemalis. Graba S. 46).

Denne And opholder sig hele Vinteren paa Færøerne i stor Mængde, men drager bort omkring d. 15de Maj, da Sterna

arctica kommer. Graba (l. c.) saae den først i Maj i Sommerdragt; men Trækketiden passer ikke til Fabers Jagttagelse (Prodr. S. 70), naar han angiver dens Ankomst til Byggepladserne til den sidste Uge i April. Jeg saae den ikke i Maanederne Juni og Juli, og jeg er saavel af denne Erfaring som af de skriftlige og mundtlige Vidners Forsikkring overtydet om, at den ikke bygger paa Færøerne.

Fuligula marila. Bonap.

Dsk. Bjergand, Polsk Edelmand.

Træffes temmelig hyppig ved Trækketiderne; dog har jeg i Decbr. 1843 faaet en Hun og i Juli 1846 en gammel Han derfra Landet. Jeg fandt den ikke deroppe, og jeg troer ikke, at den bygger der paa Øerne.

Fuligula fusca. Bonap.

Dsk. Fløjelsand.

Uagtet Fløjelsanden ikke bygger paa Island, og altsaa ikke kommer under samme Kategorie som de øvrige af denne Slægt, der træffes tilfældigt paa Færøerne, er den dog skudt flere Gange baade ung og gammel, men dog langtfra saa hyppig eller i saa stor Mængde som de andre. Den maa vel komme derhen over Nordsøen fra Norge, thi den tilhører mere Østen og yngler vist ikke paa Hetland (Macgillivray manual II. S. 180). Landt omtaler den S. 249, skjønt det anførte Navn „sjö-orre" jo tilhører Ful. nigra.

Fuligula clangula. Bonap.

Dsk. Hvinand.

Findes meget hyppig i Flokke i Fjordene om For- og Efteraar, men bygger ikke deroppe endnu. Jeg har seet mange Exemplarer derfra.

Mergus merganser. Linn.

Dsk. Stor Skalleſluger. Fær. Topp-ondt.

(Landt S. 252).

Findes af og til paa Trækket fra Island, men bygger ei.

Mergulus alle. Ray.

Dsk. Grønlandsdue. Fær. Fullkubbi.

(Landt S. 255. Alca alle).

Om Vinteren forvilder denne Polarfugl ſig ofte til Færøerne og findes da i ſtore Flokke i Fjordene; dog er dette ikke regelmæsſigt alle Aar, og man beſkylder den derfor for at medbringe Storm og haard Vinter, hvilket ogſaa fordetmeſte er Tilfældet. Den bygger hverken paa Island (Grimſey kan her ikke regnes med) eller Færøerne, og maa vel altſaa komme fra Grønland. De ere ſaa forvirrede inde imellem de ſtore Stene i Fjordene, at man kan tage dem med Hænderne.

Jeg vil nu blot nævne de Fugle, ſom Landt omtaler, men hvilke jeg her har udeladt, da jeg deels ikke ſelv har ſeet Exemplarer fra Færøerne, deels ikke har kunnet faae ſikker Underretning om, at de endnu findes deri Landet. Disſe ere: Corvus monedula og Yunx torqvilla (S. 247), ſom viſtnok ikke ere trufne der paa Øerne ſiden Paſtor Landts Tid; Fuligula spectabilis, ſom baade Graba og jeg have ſøgt forgjæves deroppe, og jeg har intet Exemplar ſeet derfra; Anas circia (S. 251), ſom rimeligviis er A. querquedula, men denne har jeg ikke ſeet derfra. Om Fuligula histrionica har jeg Intet hørt eller ſeet derfra Landet, og den er jo Standfugl i Island. Om Alca impennis ſiger allerede Svabo, at den kun fanges meget ſjælden blandt Bjergfuglene paa Fuglø, Landt bemærker

blot, at den begyndte at blive sjælden; nu findes den ikke mere paa Færøerne, og Indbyggerne kjende neppe dens Navn.

Faber har i sin Bog: „über das Leben der hochnordischen Vögel“ tilføjet en Liste over de forskjellige Navne paa de nordiske Fugle i de Landes Tungemaal, hvor de findes; denne Fortegnelse lider dog, navnlig hvad de færøske Fugle angaaer, af mange Ufuldkommenheder, hvortil for en stor Deel bidrager Tydskernes totale Mangel paa Evne til at trykke vore nordiske Sprog; jeg vil derfor tillade mig at anføre en Liste over de færøske, islandske og grønlandske Navne, da jeg ved mangeaarig Samlen er kommen til den Overbeviisning, at Ukyndighed i de Indfødtes Benævnelser ofte lader Ting gaae tabte, som man ellers vilde kunne erholde, og desuden give disse Navne ofte interessante Vink med Hensyn paa de meest paafaldende Træk i Fuglenes Liv. De færøske Navne kjender jeg fra Landet og Sproget selv, de islandske har jeg deels fra Faber, deels ved mundtlig Meddelelse, ligesom de grønlandske deels fra Fabricii fauna Groenlandica, deels af Indfødte, som dog kun have meddeelt mig den nord-grønlandske Udtale, hvilken jeg derfor har tilføjet, hvor den var forskjellig fra den fabriciske Text.

	Færösk.	Islandsk.	Grönlandsk.
Falco albicilla.	Örn.	Örn.	Nektoralik.
— gyrfalco.	Fålkur.	Valur. Fálki.	Kirksoviarsuk, (udt. Kissav), d. Gle. Kiss. kakortok (er hvid).
— lithofalco.	Smiril	Smirill.	"
Strix nyctea.	Katt-uggla.	Uggla,	Orpik.
Corvus corax.	Ravnur, Gorpur.	Hrafn, Krummi.	Tullugak.
— var. leucophæa.	Kvítravnur.	"	"
— corone.	Hjaltlands-Kråka.	"	"
— cornix.	Kråka.	"	"
Pyrrhocorax graculus.	Rókur.	"	"
Sturnus vulgaris.	Stäri.	"	"
Turdus iliacus.	Ôðinshäni.	Skogar-Þróstr.	"
Cinclus aqvaticus.	Åarpisa.	"	"
Troglodytes punctatus.	Musa-bróðir, Mor-títlingur.	Rindill, Músa-bróðir.	"
Saxicola Oenanthe.	Stejnstólpa.	Steindepill.	Kyssektak (Kussak).
Motacilla alba.	Erla kongsdóttir.	Máriu-Erla.	"
Anthus rupestris.	Gråtítlingur.	Grátitlíngr.	"
— pratensis.	Dito.	Þúfutitlíngr.	"
Emberiza nivalis.	Snjófuglur, Snjótítlingur.	Snjó-titlíngr, Sólskrikja (♂).	Kopanavarsuk.
— lapponica.	"	(Þúfu-titlíngr ?)	Narksarmiutak (Fladlands-Beboer).
Fringilla linaria.	"	Audnu-titlíngr.	Orpingmiutak (Lyng-Beboer).
Columba livia.	Duva, Vild-duva, Digva.	"	"
Tetrao lagopus.	"	Rjúpa. (♂ kèri).	Akejksek (af Lyden).
Hæmatopus ostralegus.	Tjaldur.	Tjaldr.	"
Charadrius apricarius.	Legv, Ló, Lå.	Lóa.	Kajorrovek (?).
— hiaticula.	(Svarthålsa).	Sandlóa.	Tukagvajok (med uredt Haar).
Strepsilas collaris.	Tjaldurs-grälingur.	Tilldra.	Telligvak (udt. fak).
Ardea cinerea.	Hegri.	Hegri.	"
Numenius phaeopus.	Spegvi, Spói.	Spói.	"
— arcuatus.	Tannspegvi.	"	"
Tringa alpina.	Grälingur.	Lóarþræll.	Tojuk.
— maritima.	Fjadlmurra (Somm.) Grågrälingur (V.)	Selníngr.	Sarbarsuk (?)
— islandica.	"	Rauð-brýstíngr.	?
Totanus calidris.	Stelkur.	Stelkur.	"
Limosa melanura.	"	Jarðreka.	"

	Færösk.	Islandsk.	Grönlandsk.
Scolopax gallinago.	Mýrusnípa.	Mýruskítr, Hrossa-gaukr.	"
Rallus aqvaticus.	Järðakona.	Kèldusvín.	"
Gallinula crex.	Åkurskrift.	"	"
Fulica atra.	Sjóhöna.	"	"
Phalaropus ruficollis.	"	Oðinshani, Sundhani.	Nelloumirsortok (svømmer driftigt).
— fulicarius.	"	Þórshani.	Kajok (er rød).
Podiceps cornutus.	Sevondt.	Flóigoði, Flóra.	"
— arcticus.	"	Seföndˌ Flóaskítr.	"
Sterna arctica.	Tedna.	Kría, Þerna.	Imerkotejlak.
Larus eburneus.	"	"	Najauarsuk.
— leucopterus. — glaucus.	Vallmåsi.	Hvítmáfr.	Naja.
— tridactylus.	Rita.	Skegla, Rítur.	Tattarak.
— marinus.	Bäkur.	Veiðibjalla, Svartbakr.	Najardluk.
— fuscus.	Likka.	"	"
— argentatus.	Måsi.	"	"
— capistratus.	Fransa-Tedna(?)	"	"
Lestris catarrhactes.	Skýggvur.	Hákalla-skúmr.	"
— parasitica.	Tjegvi, Tjói.	Kjói.	Isingak (udt. Isungak).
— crepidatus.	(?)	"	Dito.
— pomarina.	"	Skúmr.	"
Procellaria glacialis.	Hävhestur.	Fýlíngr, Fill.	Kakordluk (ogsaa Mallemuk).
Anas boschas.	Vild-ondt, Vilddunna.	Grænhöfða Gráönd, StóraStocköndˌBlákollsönd.	Kærtlutok.
— acuta.	"	Làngvíu-Gráönd, Grafönd, Grasönd.	"
— crecca.	Krikkondt.	Urtönd, Urt.	"
— querqvedula.	Kriblingsondt.	"	"
— penelope.	"	Rauðhöfða Gráönd, Rauðdufa.	"
Mergus merganser / serrator	Toppondt.	Stóra Toppond, Gúlönd. / Lítla Toppönd.	Pajk.
Colymbus glacialis.	Havgås.	Himbrimi, Brúsi.	Tudlik.
— septentrionalis.	Lómur.	Lómr.	Karksauk.
Uria Troile.	Lomvia.	Lángvía, Lángnefia.	"
— Brünnichii.	"	Stuttnefia.	Akpa.
— var. lacrymans.	Lomvia.	Hríngvia.	"

	Færösk.	Islandsk.	Grönlandsk.
Uria grylle.	Tejsti.	Þeisti(kofa.jun.)	Serbak.
Mergulus alle.	Fullkubbi.	Haftirdill, Hálkíón.	Akpalliarsuk.
Alca torda.	Ålka.	Álka, Klumba, Prestkona.	Akparnak.
— impennis.	Gårfuglur.	Geirfuglur.	Isarokitsok.
Mormon arcticus.	Lundi.	Lundi, Prestr.	Killangak.
Thalassidroma pelagica.	Drunkvíti.	"	"
Puffinus arcticus.	Skråpur (Líri. jun).	Skrofa.	"
— major.	"	Skrofa.	"
Sula alba.	Sula.	Súla, Hafsúla.	Kuksuk.
Phalacrocorax carbo.	Hiplingur.	Skarfr, Dílaskarfr.	Okaitsok.
— cristatus.	Skarvur.	Skarfr, Toppskarfr.	"
Anser segetum.	Grågås (Fleertal: Gr.-gäs.)	Grágás (Fleertal Gr.-Gæs).	Nerdlernak.
— albifrons.	"	Do.	"
— leucopsis.	Bramgås.	"	"
— torqvatus.	Helsingagås.	"	Nerdlek.
Cygnus musicus.	Svänur.	Svanur, Alft.	Mittek (♀).
Fuligula mollissima.	Åva (blikur ♂).	Æður, Æðarfuglr, (bliki ♂).	Amaulik (♂)
— spectabilis.	Ävu-kongr.	Æðar-konungr.	Kingalik (stor Næse).
— histrionica.	Brimondt (Rötugås?)	Straumönd, Brimönd, Brim-dúfa.	Tornaviarsuk.
— glacialis.	Egvedla.	Hávella, Fóella.	Aglek.
— marila.	"	Hrafnsönd, Dúkönd.	" "
— nigra.	"	Hrafnsönd.	
— clangula.	"	Húsönd.	"
— Barrowii.	"	Dito.	Niakortok (stort Hoved).

Bemærkning om Platypus ferinus.

(Anas ferina Linné et An. rufa Gmel.).

Da denne And henhører til Danmarks sjældnere Fugle, og det, i de 20 Aar jeg som Jæger har eftersøgt paa Søer og Moser, aldrig før i forrige Aar — 1847 — har lykkedes mig at faae et Exemplar i Sommerdragt, antager jeg, at denne Meddelelse ikke er uden Interesse.

Den her beskrevne Anas ferina, gammel Han i Sommerdragt, blev skudt paa Maribo-Sø den 12. August 1847 (af Forvalter Thiele paa Søholt).

Næbet lyst-graablaat, foran sort; Iris citrongul, nærmest Øjeranden rødlig; paa den blyblaae Fod var Svømmehinden næsten sort; ruströd paa Hoved og Hals; Kroppen, Overbrystet samt Ryggen mørkt graabrune; de øvrige Fjer sølvgraa med fine Bølgelinier; imellem de paa Vingedækfjerene løbende Bølgelinier spores et ruströdagtigt Skjær; de halv udvoxede Svingfjer mørkebrune.

Ovenomtalte Exemplar er af mig udstoppet og opstillet i det Kongl. naturhistoriske Museum.

Chr. Scheel,
Conservator.

Ikke anført:

Larus canus, tilfældig om Vinteren; jeg har seet 2 Exemplarer begge sendte til det Kgl. Museum.